

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

**Právní vědomí a kompetence policistů ČR po absolvování
základní odborné přípravy**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková

Vypracoval:
Pavel Hable

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Právní vědomí a kompetence policistů ČR po absolvování základní odborné přípravy“ zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce. Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Brně dne 24. března 2011

Pavel Hable

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Mgr. Zdeňce Vaňkové za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěl poděkovat všem, kteří mi pomáhali a podporovali mě během zpracování bakalářské práce, především manželce Ireně a Mgr. Antonínu Křoustkovi.

Pavel Hable

Obsah:

Úvod	3
I. Teoretická část	7
1. Organizace vzdělávání policistů	7
1.1 Reforma Policie ČR	8
1.2 Organizace a struktura základní odborné přípravy policistů	11
2. Charakteristika vývoje současné základní odborné přípravy policistů	12
2.1 Reforma policejního školství	12
2.2 Vzdělávání podle rámcového vzdělávacího programu	13
2.3 Změny v organizaci a struktuře výuky	15
3. Obsahová analýza dokumentů RVP a ŠVP dvanáctiměsíčního a šestiměsíčního cyklu ZOP	17
3.1 Analýza časových dotací	17
3.2 Analýza výukových cílů	19
3.3 Analýza kompetencí	20
3.4 Dílčí závěr	22
II. Praktická část	24
4. Empirický průzkum	24
4.1 Úvod do praktické části, příprava a realizace sběru dat	24
4.2 Zdůvodnění nutnosti provedení empirického průzkumu	25
4.3 Realizace sběru dat	25
4.4 Průzkum názorů na dostatečnost délky a kvality ZOP 6	27
4.5 Vyhodnocení získaných informací	29
4.5.1 Rozbor a vyhodnocení dat z dotazníku pro učitele VPŠ MV Jihlava	29
4.5.2 Rozbor a vyhodnocení dat z dotazníku pro vedoucí pracovníky základních útvarů Policie ČR kraje Vysočina	34
4.6 Interpretace výsledků průzkumu	40
4.7 Možné využití zjištěných skutečností v praxi	41

Závěr	44
Resumé	47
Anotace	48
Seznam literatury	49
Seznam příloh	51

Úvod

Současný svět charakterizuje vzrůstající tempo života, modernizace, nové technologie, globalizace, multikulturní společnost. Tyto faktory přinášejí vyšší nároky na jedince, zvláště na zvládnutí psychické zátěže, na odbornou, jazykovou a sociální připravenost a na zvládnutí náročných životních situací.

V posledních letech zaznamenáváme v České republice mnohé snahy o reorganizaci a přeměny v duchu nových technologií, výsledků vědeckého výzkumu a moderních trendů v mnoha rezortech. Ne jinak je tomu i ve školství, které v současnosti začíná fungovat na zcela nových základech. Je patrný posun od pouhého memorování a učení se mnohdy zbytečných detailů nazpaměť k logickému myšlení, samostatnosti a k celkové předmětové integraci a provázanosti učiva za pomoci moderních výukových metod a forem.

Velkým přínosem je přechod od direktivního řízení škol z centra k samostatnosti jednotlivých škol, např. tvorba vlastních školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP), tedy vytvoření vlastního kurikula, dle zaměření, vizí, možností a potřeb. Jako návod a osnova slouží všem stupňům škol předškolního, základního, speciálního, odborného a středního vzdělávání rámcové vzdělávací programy (dále RVP), které určují zásadní směr a hlavní body, které je třeba při tvorbě ŠVP dodržet.

Školská reforma se tedy dotýká i rezortního školství Ministerstva vnitra ČR (dále jen MV ČR), které se mimo jiné zabývá jednak vzděláváním nově nastupujících policistů, jednak jejich dalším celoživotním vzděláváním, především prostřednictvím vyšších policejních škol MV, které zabezpečují základní odbornou přípravu (dále jen ZOP) nastupujících policistů.

Reforma policejního školství byla podstatnou měrou ovlivněna také odchodem velkého množství policistů ze služebního poměru, za ně musela být nalezena v krátké době náhrada. Odchody policistů jsou spojeny s účinností nového zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., v platném znění od 1. 1. 2007, a to nesouvisejí jen s ekonomickými důvody. Nemalou měrou se na odchodech policistů ze služebního poměru podílí arogance a nezáměr ze strany služebních funkcionářů, kteří jsou na funkce mnohdy dosazováni bez potřebné praxe a zkušeností s řídicími činnostmi.

Pokračování v odchodech policistů je spojováno i s reformou policie, která byla připravována od roku 2007 a probíhá od 1. ledna 2009. Na takto prováděnou reformu existuje několik názorů, ale to, že reforma není zcela ideální, potvrzuje i tehdejší 1. náměstek ministra vnitra plk. JUDr. Jiří Komorouš těmito slovy: „*Neprofesionální a mnohdy arogantní jednání s podřízenými, neúcta ke služebně starším a zkušeným pracovníkům, neochota využívat jejich zkušeností a pracovních profesních konflikty řešené systémem „když se ti to nelíbí, můžeš jít, na ulici čekají zástupy zájemců o práci“ jsou novým fenoménem jednání vedoucích pracovníků na všech úrovních. Negativně se takový způsob jednání projevuje v případech, kdy se policisté rozhodují o případném odchodu z bezpečnostního sboru. Personalisté ani vedoucí pracovníci neprojevují dostatečný zájem o to, aby udrželi tyto převážně zkušené a odborně erudované pracovníky, protože nastolený trend obměny policejního sboru umožňuje rychle přijímat nové policisty. K tomu byla účelně zkrácena doba studia v policejních školách na 5 měsíců¹ – frekventanti jsou sice schopni relativně rychle tyto odcházející policisty nahradit fyzicky, ale vůbec je nenahradí odborností, zkušenostmi a profesionalitou. Výrazně je tak narušována kontinuita personálního složení policejního sboru mezi nově příchozími a zkušenými pracovníky. Mladí nezkušení policisté zaučují mladé nezkušené.“²*

Všechny tyto změny zapříčinily, že v přímém výkonu služby vznikl nedostatek zkušených policistů. Součástí reformy byla masová náborová kampaň k Policii ČR, aby se alespoň početně zvýšily stavy policistů. Základní odborná příprava těchto policistů však musela být výrazně zkrácena, což se pravděpodobně odrazilo i v jejich znalostech a kompetencích ve výkonu služby. To vše může mít negativní vliv nejen na kvalitu práce, bezpečnost policistů i občanů, ale například i na celkový pohled na Policii ČR ve společnosti. Současný trend je působit hlavně preventivně, tedy pomáhat a chránit, a i to je součástí sociální výchovy. Jde o implementaci principů „community policing“, což chápeme jako "zavedení policejní práce v sepětí s určitou lokalitou a tamními obyvateli a jejich představiteli"³ do běžné praxe.

Cílem této bakalářské práce je poukázat na důležitost získávání teoretických znalostí i praktických dovedností policistů v ZOP a na časové dotace tohoto vzdělávání. Pro naplnění

¹ V RVP je celková doba pobytu ZOP v policejní škole stanovena na 25 týdnů (cca 6 měsíců) včetně dovolených, časová dotace pro vlastní výuku je 19 týdnů (necelých 5 měsíců).

² KOMOROUS, J. *K vyhodnocení reformy Policie ČR*, In Kriminologický sborník. Praha: KÚP, číslo 5/2009, s. 3.

³ DIBLÍK, M. *Diplomová práce – Reforma policie a její souvislosti se sociálními aspekty nově nastupujících policistů*. Brno: IMS 2010, s. 56.

cíle jsem rozdělil práci na část teoretickou a praktickou. Byla provedena obsahová analýza a porovnání ŠVP a náplně výuky některých odborných předmětů dvanáctiměsíčního vzdělávacího programu ZOP v policejní škole se současným ŠVP zkráceným na šest měsíců. To jsem posuzoval v teoretické části bakalářské práce. Z posouzení jsem pak vyvodil dílčí teoretické závěry.

V praktické části jsem prováděl průzkum názorů učitelů odborných předmětů ve Vyšší policejní škole MV ČR v Jihlavě na zkrácení ZOP na 6 měsíců a na možnost ovlivnění právního vědomí a kompetencí absolventů po ukončení ZOP dotazníkovou metodou. V této části jsem dále vyhodnocoval dotazníky rozeslané vedoucím základních útvarů Policie ČR v kraji Vysočina, v nichž oni jako přímí nadřízení posoudili vliv zkrácení výuky ZOP na právní vědomí a kompetence nově nastupujících policistů v praxi.

Zjištěnými výsledky lze potvrdit, nebo vyvrátit stanovenou hypotézu, že zkrácením základní odborné přípravy policistů ČR dochází k jejich nedostatečné připravenosti pro výkon služby v praxi. Tímto průzkumem chci tedy potvrdit, či vyvrátit domněnku, zda jsou aktuálně stanovené kompetence v kurikulech dostatečně nastaveny k vytváření znalostí, dovedností a návyků v průběhu ZOP, což je potřebné v současném výkonu služby, včetně právního vědomí.

Vzhledem k mým možnostem a rozsahu bakalářské práce jsem se věnoval průzkumu v kraji Vysočina.

Začínající policista plní na základních útvarech Policie ČR mnoho úkolů. Je to on, kdo jako první zasahuje „na ulici“ v náročných životních situacích, kdy mnohdy už nezbývá nikdo jiný, kdo by pomohl. Je to on, kdo řeší na místě mezní situace života jiných lidí, kteří ho přivolají a očekávají odbornou pomoc, ať jde o domácí násilí, týrání, záchranu životů, nehodu, krádež nebo další typy násilné činnosti na lidech i majetku. Právě proto by přípravě mladých policistů měla být věnována dostatečná časová dotace v ZOP s maximálním důrazem na jejich teoretické i praktické znalosti a dovednosti.

Další součástí policejní práce je preventivní činnost nejen v mnohých vzdělávacích institucích, ale i v přímém výkonu. Proto by měl být kladen velký důraz na vzdělání policistů nejen po právní, odborné či psychologické stránce, ale také sociální dovednosti by měly být

součástí jejich kompetencí. Dobře zvolenou prevencí lze podchytit již v zárodku mnohé náznaky nežádoucích sociálních projevů, které se mnohdy rozvinou do protispolečenského jednání provázeného i např. recidivou. Jako velmi důležitá se jeví tvorba programů a účinných opatření předcházejících páchaní trestné činnosti a kriminalitě mladistvých⁴. I toto je podle význačných sociálních pedagogů součástí policejní práce. Kvalitní policejní práce je součástí sociální pomoci, i když si to mnozí policisté ke všeobecné škodě vůbec neuvědomují.

⁴ BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Bratislava: Publik promotion s. r. o., 2008, 3. Vydání. ISBN 978-80-969944-0-3. s. 201.

I. Teoretická část

1. Organizace vzdělávání policistů

Policejní školství je řízeno přímo Ministerstvem vnitra ČR, a to odborem vzdělávání a správy policejního školství, který je podřízen 1. náměstkovi ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost. Zde je oddělení státní správy, koncepce a metodiky policejních škol, které řídí zástupce ředitele odboru. Níže uvádím hlavní body činnosti tohoto oddělení tak, jak jsou také uvedeny na internetových stránkách Ministerstva vnitra ČR:

- „Provádí výkon státní správy ve vztahu k policejním školám v oblasti legislativní činnosti (tvorba prováděcích předpisů k zákonům upravujícím oblast vzdělávání v souladu se zákonným zmocněním), spolupracuje při vydávání a změnách zřizovacích listin a statutů jednotlivých policejních škol.
- Ve správním řízení rozhoduje o udělení autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.
- Nostrifikuje vzdělání získané studiem v zahraničních školách ve vymezeném oboru.
- Zabezpečuje a usměrňuje ediční činnost v oblasti publikační (správa archivu studijních materiálů, uzavírání dohod).
- Provádí výkon státní správy v oblasti středního a vyššího odborného vzdělávání v policejních školách.
- Provozuje informační systém v oblasti vzdělávání a výcviku policistů a zaměstnanců policie, provádí registraci všech forem vzdělávání, kurzů a výcvikových aktivit.
- Stanovuje standardy pro jednotlivé oblasti vzdělávání, doporučuje formy a metody přípravy.
- Navrhuje rámcový obsah jednotlivých typů a forem vzdělávání policistů, koordinuje zpracování učebních osnov jednotlivých vzdělávacích programů, včetně systému ověřování efektivnosti a účinnosti vzdělávacích programů.
- Shromažďuje a vyhodnocuje informace o účinnosti vzdělávání policistů, vytváří aktivní zpětnou vazbu pro oblast koncepční i výkonné činnosti.
- Koordinuje činnost podřízených škol a subjektů realizujících výcvik, provádí kontrolní činnost v policejních školách a subjektech realizujících vzdělávání policistů.
- Koncipuje a koordinuje systém vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Spolupracuje s mimorezortními školami a výcvikovými centry.

- Posuzuje oprávněnost požadavků policejních škol při tvorbě, rozpisu a úpravách rozpočtů, provádí analýzu ekonomické nákladovosti policejních škol.“⁵

Přímou výuku ZOP zabezpečuje 5 škol se statutem vyšší policejní škola - v Praze, Brně, Jihlavě, Pardubicích, Holešově.

1.1 Reforma Policie ČR

„V roce 2007 byla reforma představena veřejnosti, v polovině roku 2008 byly v Parlamentu ČR schváleny: nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a zákon č. 274/2008 Sb., tzv. „změnový“, které společně tvoří základní právní rámec pro realizaci reformy. Zbývající část roku 2008 byla plně vyhrazena přípravě na aplikaci nových zákonů, které nabyly účinnosti dnem 1. ledna 2009. V praxi začala policie od tohoto data pracovat v nových reformovaných podmínkách, a naplňuje tak reformu v praxi, což je dlouhodobý proces, který bude trvat několik let. Samotná reforma je komplexem legislativních a nelegislativních opatření rozdělených do následujících **10 pilířů**:

- I. působnost a pravomoci policie a dalších subjektů při zajišťování vnitřní bezpečnosti
- II. územní členění a organizační struktura
- III. nové ekonomické postavení policie
- IV. vnitřní a vnější kontrola
- V. vzdělávání policistů - klíč k profesionalitě
- VI. služební zákon – práce s lidmi
- VII. projekt P1000
- VIII. nová struktura neuniformované policie
- IX. elektronizace práce
- X. debyrokratizace“⁶

Do probíhající reformy se však promítly i důsledky nového zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., který nabyl účinnosti 1. 1. 2007, a to především kvůli odlivu starších a zkušených policistů z důvodů nejen finančních. Na vedoucí místa jsou mnohde dosazováni mladí, nezkušení vedoucí, kteří se vyznačují „ostrými

⁵ www.mvcr.cz, Dostupné dne: 24. 9. 2010.

⁶ LANGER, I., MARTINU, O. *Reforma Policie ČR služba v nových podmínkách*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, leden 2009 (komentovaná podoba-aktualizované vydání).

lokty“ a notnou dávkou arogance. Většinou je kladen důraz pouze na podmínku splněného stupně vzdělání pro řídicí funkci, nikoliv však odborné znalosti a morální kredit jedince. I toto, jak cituji výše JUDr. Komorouse, je příčina odchodu řady policistů. To vše je spojeno s potřebou rychlého doplnění početního stavu policistů. Školství je uvedeno na stránkách MV ČR jako 5. pilíř reformy Policie ČR. Ministerstvo vnitra zde uvádí, že vzdělání je klíč k profesionalitě.

Filozofie a principy vzdělávání policistů jsou charakterizovány těmito body:

- „policejní práce = služba občanům (zákaznický princip),
- nová image policisty (profesionalita, motivace, vysoký etický standard),
- kompetenční přístup ve vzdělávání,
- spoluodpovědnost policistů za odbornou připravenost k výkonu služby.“⁷

Lze říci, že zde dochází k rozporu mezi filozofií reformy a praktickými potřebami rezortu ministerstva vnitra. Zkracuje se výuka ZOP v policejních školách, a to nejprve z 12 měsíců na 9 (období od srpna 2007 do června 2008) a později v průběhu roku 2008 dokonce na 6 měsíců, což může mít vliv na profesionalitu absolventů studia ZOP. Je třeba uvést, že jako zadavatel formy a délky studia zde figuruje Policejní prezidium ČR, které reaguje na aktuální stav a potřeby Policie ČR. V té době je akutní nedostatek policistů pro přímý výkon a zkrácením doby ZOP dojde k rychlejšímu doplnění početních stavů, ovšem na úkor kvality.

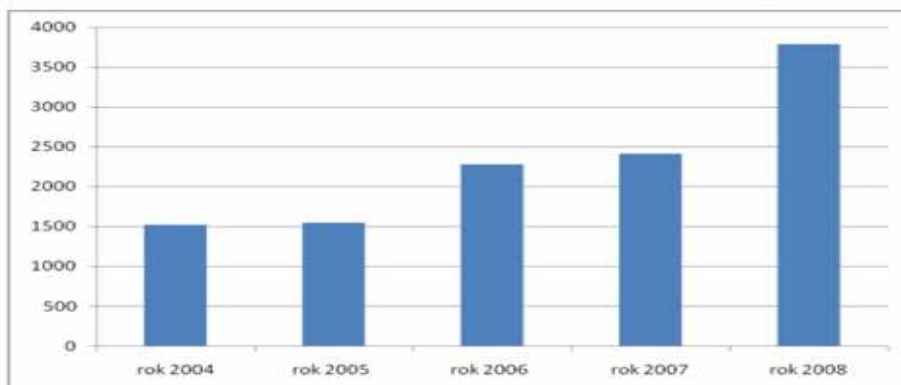
Ještě počátkem roku 2009 vykazovalo MV ČR podstav policistů, jak je patrné z uvedených grafů⁸, a náborová kampaň odstartovaná v rámci reformy tehdejším ministrem vnitra Ivanem Langerem byla v plném proudu.

⁷ <http://www.mvcr.cz/clanek/5-pilir-reformy-policie-cr-vzdelani-klic-k-profesionalite.aspx>
Dostupné dne 2. 12. 2010.

⁸ <http://www.mvcr.cz/clanek/naborova-kampan-policie-cr-pod-ledem.aspx> Dostupné dne 2. 12. 2010.

Graf č. 1

Stoupající trend počtu přijatých policistů

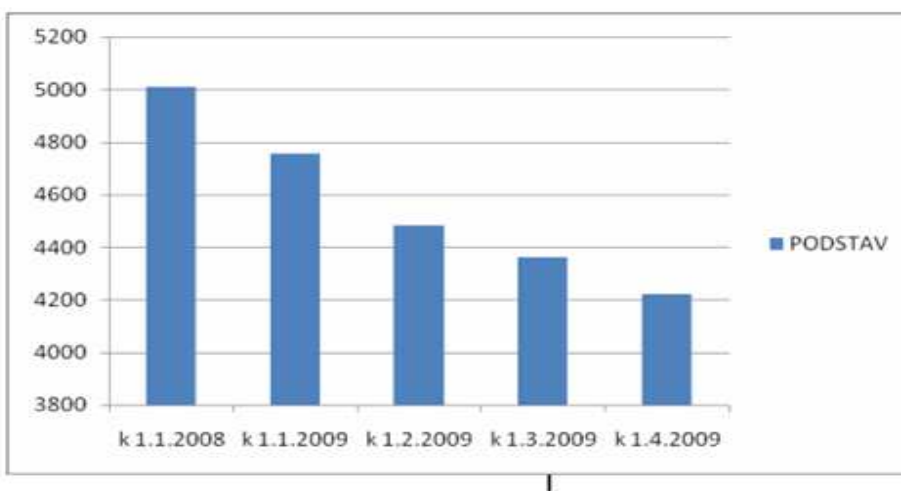

rok 2004: 1 518
rok 2005: 1 547
rok 2006: 2 275
rok 2007: 2 414
rok 2008: 3 782 (nárůst o 57 % oproti roku 2007)

Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/naborova-kampan-policie-cr-pod-ledem.aspx>
Dostupné dne 2. 12. 2010.

Graf č. 2

Podstav Policie ČR stále klesá

k 1. 1. 2008: 5 007
k 1. 1. 2009: 4 728
k 1. 2. 2009: 4 456
k 1. 3. 2009: 4 363
k 1. 4. 2009: 4 224

Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/naborova-kampan-policie-cr-pod-ledem.aspx>
Dostupné dne 2. 12. 2010.

Jak je patrné z grafu k 1. 4. 2009 vykazuje Policie ČR podstav 4224 policistů.

V červenci roku 2010 nastupuje do funkce ministra vnitra Mgr. Radek John a v souvislosti se světovou krizí a zadlužeností ČR se mění i politika rezortu MV hovoří se dokonce o propouštění nadbytečných policistů.⁹ V každém případě dochází k ukončení nábory nových policistů a vyhlášení stop stavu. Potřeba rychlého vyškolení nových policistů je tedy minulostí, zkrácená výuka ZOP však trvá i nadále. Hovoří se o menším počtu policistů, ovšem oficiální informace o změně formy přípravy a zvýšení její kvality chybějí.

1.2 Organizace a struktura základní odborné přípravy policistů

„Základní odbornou přípravu absolvuje každý policista bezprostředně po prvním přijetí do služebního poměru, případně i po ustanovení na služební místo z jiného bezpečnostního sboru, stanoví-li tak služební funkcionář.“¹⁰

Systém základní odborné přípravy policistů vychází z:

- „Koncepce celoživotního vzdělávání příslušníků Policie ČR (2008)
- Materiál Reforma policie – vzdělávání policistů – klíč k profesionalitě, 5. pilíř
- Priority CEPOL (European Police College)
- Barcelona (2002)
- Lisabonská strategie (2003) a Národní Lisabonský program (2005-2008)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v ČR
- Analýza vzdělávací politiky OECD (2003)
- Etický kodex Policie ČR
- Profil policisty ZOP pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě (ze dne 18. 5. 2009)
- Zelená kniha – České vzdělání a Evropa (1999)
- Bílá kniha – Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (2001)
- Školský zákon č. 561/2004 Sb., ve znění novel
- Zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb., ve znění novel
- The European Code of Police Ethics (Strasbourg 2001)
- Akční plán Haagského programu

⁹ <http://www.policista.cz/clanky/reportaz/radek-john-misto-skrteni-policejnich-platu-radeji-propousteni-722/> z 13. 10. 2010.

¹⁰ Nařízení ministra vnitra č. 40 ze dne 23. srpna 2010 *O vzdělávání v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra a v dalších vzdělávacích zařízeních*, čl. 4, odst. 1.

- Projekty PHARE (např. nový systém vzdělávání policistů 2000)
- Materiály a koncepční záměry v oblasti dalšího rozvoje MV a Policie ČR.¹¹

Policista, který je přijat do služebního poměru na dobu určitou, tedy splnil veškeré požadavky k přijetí podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je povinen, jak je výše uvedeno, absolvovat základní odbornou přípravu, která se v současnosti skládá z těchto částí:

- „1 měsíc – první část odborné praxe realizovaná ve školním policejním středisku krajského ředitelství policie,
- 6 měsíců – školní část ZOP,
- 2 měsíce – druhá část odborné praxe realizovaná ve školním policejním středisku krajského ředitelství policie.“¹²

Základní odbornou přípravu lze v podstatě absolvovat jen v denním studiu. Výuka je zčásti předmětová včetně modelových situací a praktických zaměstnání a z části integrovaná, organizovaná zejména formou integrovaného výcviku a výkonu služby.

Rozsah studia ZOP v policejních školách je celkem 700 hodin. Rozboru časových dotací se autor práce bude věnovat podrobněji dále jakož i cílům výuky a kompetencí absolventa.

2. Charakteristika vývoje současné základní odborné přípravy policistů

2.1 Reforma policejního školství

Po roce 1989 se policie mění z represivního mocenského nástroje vládnoucí strany v policejní sbor země s demokratickými principy. Prochází zásadními změnami v myšlení a přístupu k policejní práci. Stejně tak se mění i systém policejního školství. Toto období však bylo poznamenáno mnoha nesystémovými kroky, byla snaha rušit vše, co souviselo s komunistickým režimem. Do procesu se zapojilo i mnoho lidí bez jakýchkoli zkušeností s pedagogickou činností i bez odborné policejní praxe. Období „hledání“ bylo provázáno přebíráním dílčích systémů ze zahraničí bez potřebné integrace a souvislostí. Proces výchovy

¹¹ RVP – Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009, s. 4, 5.

¹² Tamtéž, s. 35.

a vzdělávání začínajících policistů byl v nedávné minulosti příliš encyklopedický s minimálními prvky praktického výcviku. Postupně se situace vykryštovala a zhruba po desetiletém období se podařilo vytvořit již poměrně konkrétní představu o budoucím policejním vzdělávání.

I přes některé prvotní chyby se dá říct, že díky práci mnoha zainteresovaných odborníků, kteří se nedali odradit některými nesystémovými kroky, byla započata reforma policejního školství. Od roku 2003 pracoval tým odborníků na tvorbě prvního rámcového vzdělávacího programu základní odborné přípravy.

Podrobně je tvorba RVP rozebrána v diplomové práci autora Křoustka „*Problematika tvorby vzdělávacích programů v policejním školství*“. Brno, IMS 2010.

Došlo k vytvoření prvotního kurikula, které samozřejmě nebylo bez chyby, ale bylo základním kamenem školské reformy v policejním školství.

2.2 Vzdělávání podle rámcového vzdělávacího programu

Od září roku 2005 byl v policejních školách testován nový vzdělávací program základní odborné přípravy, který vycházel z dvoustupňového kurikula (RVP, ŠVP) a reagoval především na výše zmíněné nedostatky předchozích vzdělávacích programů. Vlastní výuka směřuje k praktickým potřebám výkonu služby, a proto dochází k provázanosti a integraci hlavně odborných předmětů. Dalším významným prvkem moderního přístupu ke vzdělávání v policejních školách se stalo zakomponování vzdělávacích cílů (finálních výsledků vzdělávání) do závazných pedagogických dokumentů. Naplňování cílů výuky i její systémovosti spočívá ve sladění výchovně vzdělávacích cílů s požadavky společnosti i policejní praxe.

Pro vytváření ŠVP je vždy závazný RVP vydaný odborem vzdělávání a správy policejního školství Ministerstvem vnitra ČR jako kurikulum pro naplnění hlavních cílů. Na vytváření RVP se podíleli jak pracovníci odboru, tak i vedoucí předmětových skupin a praktičtí učitelé z policejních škol. To se kladně promítlo do kvality zpracovaného RVP, který platil od 1. září 2005. Prvotní RVP nebyl bez chyb, ale postupně docházelo k jejich odstraňování, protože až jeho skutečné praktické využití odhalilo některé dílčí nedostatky.

Školy si pak vytvářely vlastní ŠVP v souladu s požadavky policejního prezidia na základní kompetence policisty. Jednotlivé ŠVP umožňovaly školám použít různé metody a postupy k dosažení těchto kompetencí.

Od roku 2007 dochází v souvislosti s účinností zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., v platném znění, a v souvislosti se snahou o reformu Policie ČR k potřebě rychlého vyškolení velkého počtu nově nastupujících policistů. Policejní prezidium proto vyvíjí tlak na zkrácení výuky ZOP, která do té doby trvala 12 měsíců. Po dohodě došlo ke zkrácení ZOP nejprve na 9 měsíců v roce 2007 a o rok později přichází z policejního prezidia myšlenka zkrácení ZOP dokonce na tři měsíce!

„Zkrácení odborné přípravy na tři měsíce bylo odůvodňováno tím, že v přímém výkonu služby je potřeba především pokrýt nedostatek policistů zařazených ve třetích tarifních třídách. Tedy na nejnižších stupních, kdy takto zařazení policisté ani zdaleka nemusí být vybavení všemi kompetencemi, které dosud v ZOP získávali. Úprava ZOP byla dále zdůvodňována tím, že nově nastupující policisté ještě sami nemají vlastní představu o tom, jakou činnost u policie budou chtít vykonávat. V základní odborné přípravě se však dosud museli věnovat i přípravě na činnosti, které by v budoucnu nikdy vykonávat nechtěli a většinou by ani nevykonávali. Zkrácením ZOP tedy měli policisté získat pouze jen základní dovednosti, které by pak uplatnili při zařazení na jakékoliv místo, a další potřebné vědomosti by získávali dodatečně v přípravě již jen na toto své speciální zařazení. Prvotní představa policejního prezidia byla, že policista se bude v policejní škole připravovat v základní odborné přípravě pouze v tříměsíčním kurzu na výkon funkce ve třetí tarifní třídě. Aby pak mohl vykonávat funkce ve čtvrté a páté tarifní třídě, po určité době by se dle požadavku svého oddělení musel vrátit zpět do policejní školy k absolvování dalšího rozšiřujícího kurzu. Takže úprava vzdělávacího cyklu na tři měsíce byla odůvodňována i ekonomickým pohledem, protože připravovat někoho na něco, co pak nebude nikdy dělat, se jevilo jako zbytečné vyhazování peněz daňových poplatníků. Při přípravě takto upravené základní odborné přípravy se proto nesměl příliš používat výraz „zkrácení“ základní odborné přípravy, protože tento pojem spíše naznačoval další snížení úrovně dovedností. Podle výše uvedeného odůvodnění však nemělo úpravou ZOP ke zhoršení znalostí dojít.“¹³

¹³ KŘOUSTEK, A. *Diplomová práce - Problematika tvorby vzdělávacích programů v policejním školství*. Brno, IMS 2010, s. 47.

V únoru 2008 se konalo v SPŠ MV v Jihlavě jednání zástupců policejních škol a policejního prezidia, při němž došlo ke konečné dohodě, že ZOP bude nadále pětíměsíční: ve finále hovoříme o šestíměsíčním cyklu, protože se do pobytu policistů v ZOP započítává celkový čas strávený v policejní škole včetně části dovolené, případně volna. Přesně se uvádí: „Celková doba pobytu v policejní škole MV je 25 týdnů.“¹⁴ Hovoříme tedy o šestíměsíční ZOP, ač některé zdroje uvádějí jako čistý čas výuky pětíměsíční cyklus.

2.3 Změny v organizaci a struktuře výuky

Se zkrácením výuky nastupujících policistů souvisí i mnoho změn v organizaci a struktuře výuky. Bylo třeba vytvořit novou verzi RVP a následně ŠVP. Rozhodnutím zástupců policejního prezidia a také odboru vzdělávání pro další tvorbu nového RVP byl požadavek, že v další výuce šestíměsíční ZOP bude ve všech školách používán jeden shodný školní vzdělávací program. Nové cíle vzdělávání byly v RVP upraveny do dvou tematických okruhů místo dříve čtyř. Obecně jsou cíle charakterizovány v Pedagogickém slovníku jako jedna z klíčových didaktických kategorií, vymežující: „1.) **Účel, záměr výuky**; 2.) **Výstup, výsledek výuky**. Progresivním trendem je charakterizovat cíle v kvalitách předpokládaných výsledků, kterých má žák dosáhnout. Zahrnují: a) Hodnoty postoje, b) Produktivní činnosti a praktické dovednosti, c) Poznatky a porozumění. Jsou formulovány ve výukových programech – předmětových kurikulech, případně učebních osnovách. Rozlišují se cíle vyučovacího předmětu jako celku, cíle ročníkové a cíle pro určitá témata nebo výukové situace.“¹⁵ V pojetí policejního vzdělávání jde zejména o to, co je uvedeno v RVP či ŠVP. Autor Zdeněk Sadecký vymezuje pojem takto: „Vzdělávací – edukační cíle (anglicky aims, goals, objectives) jsou kvantitativní a kvalitativní změny u jednotlivých studujících v oblasti kognitivní, psychomotorické a afektivní, kterých má být dosaženo ve stanoveném čase v procesu výuky.“¹⁶

Konkrétní cíle jsou uvedeny v RVP a ŠVP a jsou aktualizovány a měněny v souladu s potřebami policejního prezidia se změnou délky ZOP a teoreticky i s potřebami výkonu

¹⁴ RVP, ZOP pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009.

¹⁵ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, s. r. o. 1995, s. 34, 106 a 223. ISBN 80-7178-029-4.

¹⁶ SADECKÝ, Z. *Proaktivní výuka (metodika pro policejní školy)*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR – odbor vzdělávání a správy policejního školství 2007, s. 25.

služby a společnosti. V současném RVP je uvedeno: „Vzdělávací cíle vycházejí z profilu absolventa. Jsou závazné jak pro zpracovatele ŠVP, tak pro jednotlivé pedagogy. Všechny vzdělávací cíle musí být: akceptovatelné, konkrétní, kontrolovatelné a přiměřené a při své realizaci komplexní a konzistentní.“¹⁷ Taktéž odborné kompetence se mění v souladu s aktuálními potřebami a zkracováním časové dotace. Obecně jsou kompetence charakterizovány takto: „Vzdělávání a výcvik v základní odborné přípravě směřují k tomu, aby absolventi se zřetelem k potřebě výkonu povolání policisty posílili následující klíčové a občanské kompetence a vytvořili kompetence odborné.

Jako **klíčové kompetence** jsou uvedeny:

- a) komunikativní kompetence
- b) personální kompetence
- c) sociální kompetence
- d) řešit samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy
- e) využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně pracovat s informacemi

Občanské kompetence:

- a) oblast realizace osobního potenciálu a zapojení do společnosti
- b) osobnostní profil

Odborné kompetence:

- a) oblast etiky policejní práce, chování k občanům
- b) odbornost a právní vědomí¹⁸

V RVP je charakterizován rámcový obsah vzdělávání jako: „Prostředek k dosažení kompetencí studujícího. Je vymezen formou požadovaných vzdělávacích cílů a jim odpovídajícího učiva. Obsah učiva je strukturován do **obsahových okruhů**:

- Právo
- Komunikace a etika
- Motorová vozidla + dopravní služba
- Trestní zákoník, zákon o přestupcích, trestní a přestupkové řízení
- Výkon služby na základním útvaru
- Donucovací prostředky a služební zbraň (krátká zbraň)

¹⁷ RVP – Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009, s. 10.

¹⁸ RVP – Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009, s. 6 až 9.

- Informační a komunikační systémy a technologie
- Další témata vyplývající z usnesení vlády a resortních koncepcí

Z hlediska vzdělávacích potřeb a z hlediska dosahování a rozvíjení kompetencí se člení obsahové okruhy do dvou **tematických vzdělávacích okruhů** :

- Tematický vzdělávací okruh I – Základy policejní činnosti
- Tematický vzdělávací okruh II – Postup policisty při provádění služebních úkonů, zákroků a činností¹⁹

V následující části své práce se chci zabývat obsahovou analýzou rámcových a školních vzdělávacích programů pro ZOP. Chci porovnat časové dotace, cíle a některé kompetence z dřívější dvanáctiměsíční ZOP se současnou šestiměsíční ZOP. Z výsledků průzkumu chci vyvodit dílčí závěr, zda zkrácením výuky mohlo dojít k ovlivnění kvality výstupu, tedy ovlivnění kompetencí a právního vědomí samotných studentů ZOP.

3. Obsahová analýza dokumentů RVP a ŠVP dvanáctiměsíčního a šestiměsíčního cyklu ZOP

3.1 Analýza časových dotací

Tím, že došlo ke zkrácení časové dotace výuky ZOP policistů nejprve z dvanácti měsíců na devět a v krátké době až na šest, zcela logicky dochází ke zkrácení časových dotací pro výuku ZOP ve všech výukových předmětech. Dále se budu zabývat časovými dotacemi dvou mezních programů, tedy dvanáctiměsíční ZOP a šestiměsíční ZOP.

Tabulka č. 1

Základní časová rozvaha vyučovacích předmětů ZOP v hodinách

ZOP dvanáctiměsíční cyklus	ZOP šestiměsíční cyklus
1539	700

Zpracoval autor.

Časové dotace jednotlivých předmětů se ve všech případech snížily nebo došlo k integrování některých předmětů. Uvádím stěžejní předměty, u kterých nedošlo k integraci:

¹⁹ RVP - Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009, s. 10.

Tabulka č. 2

Časová dotace v hodinách

Předmět:	ZOP 12	ZOP 6	Rozdíl
Právo	266	100	-166
Služba pořádkové policie	258	96	-162
Kriminalistika	154	62	- 92
Služba dopravní policie	160	84	-76
Spojovací příprava	48	36	-12
Příprava k použití donucovacích prostředků	240	88	-152
Příprava k použití služební zbraně	116	78	-38
Psychologie (v ZOP 6-KPE)	148	38	-110

Zpracoval autor.

U některých předmětů nelze časovou dotaci přesně hodinově vyjádřit. Například dříve u ZOP 12 předmět „Technika administrativy“ s časovou dotací 102 hodin je zahrnut do současného předmětu „Administrativa a informační technologie“ s 58 hodinovou dotací. Tento předmět ovšem ještě zahrnuje náplň dřívějšího předmětu „Informatika a výpočetní technika“, který měl samostatně dotaci 76 hodin. Celkový rozdíl dotací je tedy -120 hodin.²⁰

V ZOP 6 úplně chybí předmět „Dopravní prostředky policie“ s dotací 36 hodin, který se věnoval teoretickým znalostem a hlavně praktickým dovednostem policistů ve výkonu služby při ovládnutí služebních motorových vozidel.

Je však nutné podotknout, že i přes výrazné zkrácení časových dotací u většiny teoretických předmětů došlo při tvorbě RVP a následně ŠVP pro šestiměsíční základní odbornou přípravu k posílení praktického výcviku začleněním nového předmětu „Výkon služby“ s dotací 100 hodin. Zde si studenti prakticky ověřují dosud získané teoretické znalosti. Jde o integraci ve výuce a posílení praktického nácviku pro potřeby výkonu služby policistů.

²⁰ Výpočty vyplývají z obsahové analýzy a komparace ŠVP pro ZOP 12 a ZOP 6. Zpracoval autor.

3.2 Analýza výukových cílů

„Vzdělávací cíle vycházejí z profilu absolventa. Jsou závazné jak pro zpracovatele ŠVP, tak pro jednotlivé pedagogy. Všechny vzdělávací cíle (i cíle specifické, které si stanoví každý učitel před každou pedagogickou činností se studujícími) musí být: akceptovatelné, konkrétní, kontrolovatelné a přiměřené a při své realizaci komplexní a konzistentní. Rámcový obsah vzdělávání je v RVP chápán jako prostředek k dosažení kompetencí studujícího. Je vymezen formou požadovaných vzdělávacích cílů a jim odpovídajícího učiva. Obsah vzdělávání je strukturován do obsahových okruhů.“²¹

Při tvorbě RVP a ŠVP pro ZOP 6 došlo pochopitelně i ke korekci vzdělávacích cílů.

V RVP pro ZOP 12 je výuka členěna do čtyř tematických okruhů:

- „Téma I. Postavení policie v demokratickém státě a její organizace
- Téma II. Právní základy činnosti Policie ČR
- Téma III. Služební zákroky, služební a procesní úkony
- Téma IV. Metody a formy činnosti základních útvarů vybraných služeb Policie ČR“²²

U ZOP 6 se výuka člení pouze do dvou tematických okruhů:

- „Okruh I. Základy policejní činnosti
- Okruh II. Postupy policisty při provádění služebních úkonů, zákroků a činností“²³

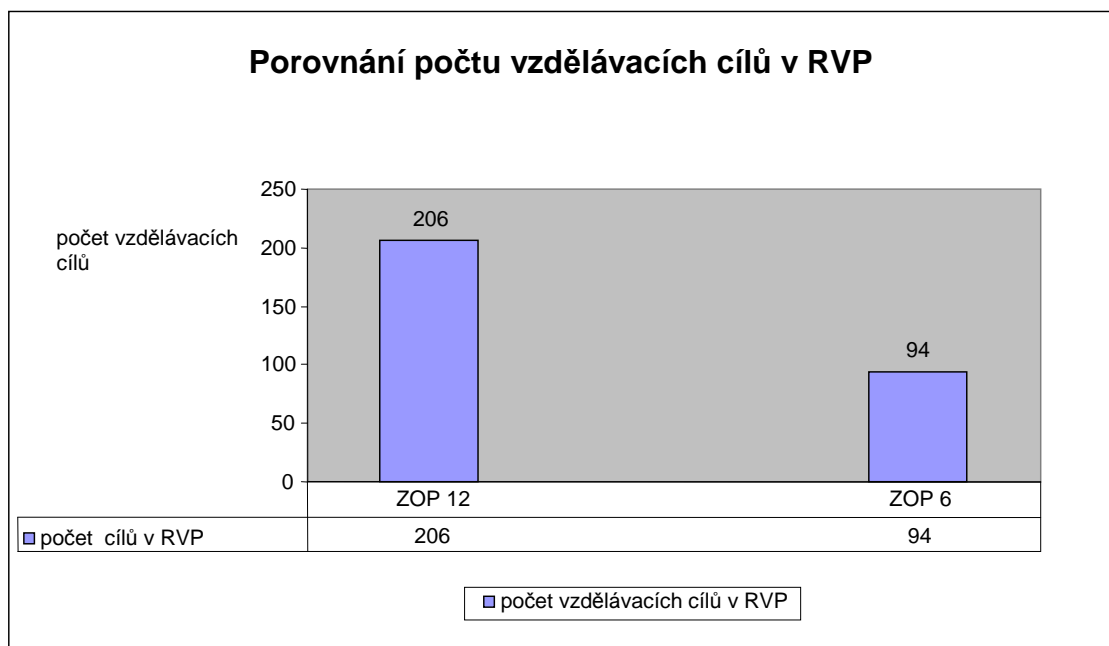
Celkový počet vzdělávacích cílů v RVP 12 byl 206, u ZOP 6 byl jejich počet snížen na 94.

²¹ RVP - Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009, s. 10.

²² RVP – Pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2005, s. 8.

²³ RVP - Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009, s. 10.

Graf č. 4:

Zpracoval autor.

Z předložených faktů vyplývá, že u ZOP 6 se snížila vůči ZOP 12 celková časová dotace o 55 % a celkový počet cílů klesl pouze na 46 % původních cílů.

3.3 Analýza kompetencí

Vzdělávání a výcvik v ZOP směřuje k tomu, aby absolventi se zřetelem k potřebě výkonu povolání policisty posílili klíčové a občanské kompetence a vytvořili kompetence odborné.

Kompetence jsou tedy v RVP rozděleny na klíčové, občanské a odborné.

1) Klíčové kompetence se dále dělí na:

- a) komunikativní
- b) personální
- c) sociální
- d) řešit samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy
- e) využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně pracovat s informacemi

Při porovnávání klíčových kompetencí jsem zjistil, že nedošlo k zásadní změně kompetencí ZOP 12 a ZOP 6. Byly například vypuštěny dvě sociální kompetence, které jsou v podstatě obsaženy ve zbývajícím textu a vyplývají z ostatních činností:

- pracovat v týmu v různých pracovních pozicích a rolích a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností,
- aktivně podporovat společná rozhodnutí a podřízovat jim vlastní práci.

Klíčové kompetence jsou, až na tuto výjimku a upravený slovosled, téměř totožné.

2) Občanské kompetence byly v RVP pro ZOP 6 dokonce rozšířeny. Z dřívějších osmi jich nyní 14. Nových šest kompetencí je zahrnuto do osobnostního profilu:

- „být pečlivý při výkonu
- vnímat a mít potřebu dalšího vzdělávání a zkvalitňování vlastní práce
- uplatňovat sebehodnocení a seberegulaci
- získávat návyky k udržování fyzické kondice potřebné pro výkon služby, v oblasti kondiční přípravy rozvíjet pohybové schopnosti
- uvědomit si škodlivost návykových látek
- rozvíjet svůj osobní, profesní a sociální potenciál, a tak v rámci možností předcházet únavě a deformaci osobnosti vyplývající z vykonávané profese“²⁴

3) Odborné kompetence

Jedná se o nejobsáhlejší díl kompetencí, které by měl absolvent získat během studia ZOP.

V ŠVP pro ZOP 12 se dále dělí:

- a) etika policejní práce, chování k občanům
- b) právní vědomí
- c) výkon odborné policejní činnosti
- d) kompetence k provádění služebních zákroků

V ŠVP pro ZOP 6 se dělí pouze na:

- a) oblast etiky policejní práce, chování k občanům
- b) odbornost a právní vědomí

V ŠVP pro ZOP 6 chybí takové kompetence jako například:

- „orientovat se v právním systému ČR, rozlišovat důležitost (sílu, strukturu) právních norem, orientovat se v právní regulaci (právním zakotvení) základních svobod, práv a povinností občanů

²⁴ ŠVP - Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě, MV: Vyšší policejní škola v Jihlavě, platný od 1. září 2009, s. 8.

- orientovat se v právním řádu ČR a na standardní úrovni v oblasti teoretické i aplikační zvládnout vybrané pasáže z trestního a přestupkového práva, umět aplikovat osvojené znalosti vybraných problémů trestního práva a přestupkového práva v praxi
- znát postavení Policie ČR v systému státní správy, její základní úkoly, organizaci a systém řízení, orientovat se v zákoně o Policii ČR tak, aby v případě praktického provádění zákroků a úkonů byl schopen využít potřebná ustanovení tohoto zákona
- být informován o postavení ČR v rámci Schengenských dohod, v EU a o základních koncepčních materiálech a liniích
- znát příslušné obecně závazné právní akty a interní akty řízení MV a Policie ČR, upravující postupy nezbytné pro výkon základních policejních činností²⁵

Celkově bylo v ŠVP pro ZOP 12 uvedeno 70 kompetencí, v ŠVP pro ZOP 6 je 61 kompetencí.²⁶

3.4 Dílčí závěr.

Kurikula jsou měněna s aktuálními potřebami Policejního prezidia ČR jako objednatel konkrétního vzdělávacího programu. V praxi to znamená, že policejní prezidium definuje konkrétní vzdělávací potřebu na základě aktuálně zjištěného služebního požadavku jednotlivých útvarů a služeb Policie ČR. Na tomto základě zpracuje profil absolventa vzdělávacího programu obsahující požadované kompetence. Dalším krokem je vytvoření RVP zpracovávaného rezortem vnitra, který pregnatně vymezuje výchovně vzdělávací cíle dle jednotlivých taxonomií v oblasti kognitivní, psychomotorické a afektivní. Tyto cíle jsou dále konkretizovány v ŠVP jednotlivých policejních škol podle jejich specifik a podmínek.

Vzhledem k potřebě rychle vyškolit v omezeném čase velký počet policistů došlo postupně ke zkrácení ZOP až na šest měsíců. Oproti výchozímu programu ZOP 12 byla časová dotace zkrácena o 55 %, stejně tak počet stanovených cílů klesl o 54 %. Pohybujeme se tedy asi na polovině časové dotace a taktéž na polovině cílů, jichž chceme výukou dosáhnout.

²⁵ RVP – *Pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie*, MV:Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2005, s. 6,7.

²⁶ Výpočty vyplývají z obsahové analýzy a komparace ŠVP pro ZOP 12 a ZOP 6. Zpracoval autor.

Kompetence, které by měli absolventi studiem získat, však klesly z dřívějších 70 u ZOP 12 měsíců na 61 u ZOP 6 měsíců, což je pokles o pouhých 13 %. Některé důležité kompetence byly u ZOP 6 vypuštěny úplně, některé se změnilly pouze „kosmeticky“, například změněním slovosledu ve větě. Zachováno bylo celkem 87 % kompetencí, které mají začínající policisté získat za poloviční čas, než tomu bylo u ZOP 12.

Důležité cíle týkající se právního vědomí a odborné přípravy musely být ve výuce zkráceny nebo zcela vypuštěny.

Na studenty jsou kladeny vysoké nároky, které musí zvládnout v poměrně krátkém časovém období a z velké části samostudiem.

Znamená to, že časová dotace výuky se snížila o více než polovinu, stejně tak i vytyčené cíle, avšak kompetence, které mají studenti získat, se snížily jen nepatrně! Zadavatel - policejní prezidium a pak i tvůrce RVP – odbor vzdělávání MV předpokládá, že požadovaného stupně většiny kompetencí dosáhne student za daleko kratší dobu.

Vzniká zásadní nepoměr mezi časovou dotací výchovně vzdělávacího procesu a kompetencemi, které jsou při výstupu od absolventů požadovány, což při dodržení všech didaktických zásad pedagogického procesu není možné a vede to k závěru, že dochází k poklesu kompetencí policistů a také k poklesu jejich právního vědomí po absolvování ZOP 6.

Z uvedených faktů vyplývá jednoznačný závěr, že vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nemohou absolventi ZOP 6 získat dostatečné právní vědomí a nemohou získat ani potřebné dovednosti požadované u stanovených kompetencí. Potvrzení tohoto závěru odůvodňuje i druhá část bakalářské práce, kde jsou rozebrány výsledky průzkumu jak mezi učiteli Vyšší policejní školy MV v Jihlavě, tak především mezi vedoucími základních útvarů, kde absolventi ZOP slouží a prokazují své dovednosti.

II. Praktická část

4. Empirický průzkum

4.1 Úvod do praktické části a příprava

V praktické části této bakalářské práce budu využívat explorační metody realizované technikou anonymního dotazníkového šetření. Uvedenou metodu jsem zvolil proto, že touto formou získám co možná nejobjektivnější názory, které jsou v současné době aktuální. Metoda je poměrně rychlá, lze jí získat v krátkém časovém úseku větší množství informací od co největšího počtu respondentů. Nepůjde tedy o pouhé teoretické úvahy k dané problematice, ale o zcela konkrétní praktické výsledky dotazníkového šetření. Postupoval jsem podle vědeckých zásad a principů pro vytvoření dotazníku tak, aby otázky byly pro respondenty jasné a srozumitelné. Značnou časovou dotaci jsem věnoval přípravě a předvýzkumu, při kterém jsem využíval rad a doporučení z odborné literatury²⁷, vedoucí bakalářské práce a pedagogů s dlouholetou zkušeností jak ve vzdělávacím procesu, tak s praktickou činností policistů ČR. Někteří z těchto pedagogů se dokonce přímo podíleli na tvorbě RVP a ŠVP od počátku jejich vzniku v policejním školství od roku 2003. Jmenovitě jde o plk. Mgr. Antonína Křoustka a PhDr. Jaroslavu Liškovou. V této části došlo k vypuštění některých otázek z dotazníků a k úpravám některých otázek pro lepší srozumitelnost.

Pro ověření stanovené hypotézy jsem sestavil dva typy dotazníků.²⁸ Jeden typ byl určen pro pedagogy z Vyšší policejní školy v Jihlavě, kteří se podílejí na výuce ZOP, a druhý typ pro vedoucí pracovníky základních útvarů Policie ČR na území kraje Vysočina, kteří řídí na svých odděleních absolventy ZOP. Tuto formu jsem zvolil proto, abych mohl v závěru této práce porovnat názory pedagogických pracovníků, kteří se podílejí na vzdělávání nastupujících policistů, s názory vedoucích oddělení přímo z praxe, kam absolventi po ukončení ZOP nastupují a kde se projeví jejich teoretické znalosti i praktické dovednosti.

²⁷ GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. [Přel. Jůva, Vlad.] Brno: Paido 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum 2007, 255 s. ISBN 978-80-7184-569-0.

²⁸ Vzory dotazníku jsou uvedeny jako přílohy č.1 a č. 2.

4.2 Zdůvodnění nutnosti provedení empirického průzkumu

Při zkrácení časové dotace pro výuku základní odborné přípravy se vycházelo z okamžité momentální potřeby vyškolit za co nejkratší dobu co nejvíce policistů. Tato situace nastala vzhledem k odchodu velkého množství policistů z výkonu služby a provedenímu náboru nových policistů. Policejní prezidium ČR jako zadavatel proto vznáší požadavek na zkrácení výuky ZOP až na tři měsíce. Po dohodě a argumentaci zástupců policejního školství je ZOP zkrácena na 6 měsíců. Nikdo však již nezkoumá dopady, jaké toto zkrácení má v praktickém výkonu služby po nástupu absolventů. Nikdo se nezabývá argumenty pedagogů policejních škol, že zkrácením výuky ZOP 6 nelze dostatečně pokrýt veškeré požadované kompetence ani právní znalosti absolventů. Tímto průzkumem chci zjistit skutečné názory pedagogů a vedoucích základních útvarů Policie ČR v kraji Vysočina na zkušenosti s absolventy ZOP 6. Od vedoucích základních útvarů chci navíc zjistit, zda právní vědomí a požadované kompetence absolventů ZOP jsou pro ně dostatečné pro plnění úkolů v přímém výkonu služby. Dotazník je formulován nezávisle na nadřízených orgánech, a tím by i odpovědi měly být relativně nezávislé, pravdivé a nezkreslené. I tím by měla být zaručena odpovídající úroveň reliability průzkumu v daných podmínkách.

4.3 Realizace sběru dat

V úvodu dotazníků jsem oslovil respondenty a vysvětlil jim účel sběru dat. Dotazník pro učitele VPŠ MV Jihlava jsem předal s žádostí o anonymní vyplnění cestou zástupce ředitele školy pro výuku. Bylo rozdáno 38 dotazníků na počátku měsíce listopadu 2010. Zpět bylo odevzdáno 32 kusů vyplněných dotazníků. Dotazníky pro vedoucí základních útvarů jsem předal cestou dvou vedoucích pracovníků, kteří je předali vedoucím základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR pro kraj Vysočina na začátku měsíce listopadu v počtu 30 kusů. Do konce měsíce prosince 2010 bylo doručeno 24 vyplněných dotazníků. Touto cestou jsem oslovil vedoucí základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR pro kraj Vysočina, jako jsou obvodní oddělení, oddělení hlídkové služby, pohotovostní a eskortní oddělení, oddělení dopravní služby, dálniční oddělení a inspektorát cizinecké policie. Tedy ta oddělení Policie ČR, kam zpravidla absolventi základní odborné přípravy nastupují. Celkem budu vycházet z 56 vrácených dotazníků. Návratnost činila celkem 82 %. Vzhledem

k možnostem, časovému horizontu a cílům, které jsem si v této práci stanovil, považuji vzorek respondentů za dostatečně reprezentativní.

V dotazníku pro učitele jsem položil 11 otázek. V dotazníku pro vedoucí pracovníky základních útvarů potom 16 otázek vztahujících se k znalostem a dovednostem začínajících policistů, absolventů ZOP 6. Volil jsem raději menší počet otázek, ale tak, aby vyjádřily a vystihly podstatu průzkumu. Jsem si vědom, že zdlouhavé vyplňování dotazníku vede k nechtěné psychické zátěži dotazovaného, zkreslování odpovědí, a tedy ke znehodnocení celého průzkumu. V některých otázkách je třeba vyjít komparativní metodou z porovnání stavu před ZOP 6 a v ZOP 6. V dotazníku jsem u většiny odpovědí umožnil výběr ze škály uzavřených odpovědí, kde dotazovaný podle svého rozmyslu a uvážení odpovídá pouze označením vybrané možnosti. Pouze u čtyř otázek jsem požádal respondenta o odůvodnění názoru, o jeho bližší specifikaci. Otázky jsou směřovány především k ověření názoru na znalosti, dovednosti a kompetence začínajících policistů, ale také na spokojenost s jejich chováním a vystupováním, což představuje výchovnou složku vzdělávacího procesu. Odpovědi na tyto otázky jsou rozpracovány v další části praktického průzkumu. Z odpovědí a jejich zpracování ověřím stanovenou hypotézu, která vyplývá z již zpracované teoretické části této práce a již jsem nastínil v dílčím závěru teoretické části 3.4: *„Zkrácením výuky základní odborné přípravy v policejních školách MV ČR na šest měsíců došlo k poklesu právního vědomí a ke snížení úrovně dovedností u některých požadovaných kompetencí začínajících policistů v přímém výkonu služby.“*

Pravdivost stanovené hypotézy je ověřována praktickým šetřením. Na jeho základě dojdou k potvrzení její pravdivosti, či jejímu vyvrácení a stanovím závěr tohoto průzkumu s možností dalšího využití pro výchovně vzdělávací proces v policejním školství a v odborné praxi.

4.4 Průzkum názorů na dostatečnost délky a kvality ZOP 6

Cíl praktické části

1. Získání názorů a postojů pedagogů Vyšší policejní školy v Jihlavě na výstupní kompetence, posílení právního vědomí, znalosti a dovednosti absolventů ZOP 6 pro potřeby praktického výkonu služby.
2. Získání názorů a postojů vedoucích základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR kraje Vysočina na výstupní kompetence, posílení právního vědomí, znalosti a dovednosti absolventů ZOP 6 pro potřeby praktického výkonu služby.
3. Zpracování výsledků průzkumu.
4. Porovnání výsledků průzkumu učitelů VPŠ MV Jihlava a vedoucích oddělení základních útvarů.
5. Vypracování zprávy, vyhodnocení, sumarizace zjištěných faktů.
6. Potvrzení, či nepotvrzení hypotézy.
7. Přínos výsledků pro praxi.

Hypotéza

Úkolem empirického výzkumu je potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že zkrácením výuky základní odborné přípravy v policejních školách MV ČR na šest měsíců došlo k poklesu právního vědomí a kompetencí začínajících policistů v přímém výkonu služby.

Charakteristika použitých metod

Obecný popis metod využitých při zpracování této bakalářské práce je již uveden v úvodu do praktické části 4.1. Empirické údaje potřebné k vyvrácení či potvrzení stanovených hypotéz byly získány prostřednictvím analytického průzkumu, který byl proveden formou dotazníkového šetření s kvantitativním přístupem. Následnou analýzou obdržených dat byly získány odpovědi na položené otázky a provedeno celkové vyhodnocení v závěru práce, které bylo doloženo argumenty a výsledky získanými empirickým průzkumem. Výsledky jsou zpracovány statisticky. Na základě zjištěných informací jsem následně potvrdil stanovenou hypotézu.

Charakteristika výběrového souboru

Jak jsem již naznačil v úvodu praktické části, pro ověření daných hypotéz jsem vybral dva reprezentativní soubory pro průzkum. První soubor tvoří pedagogové z Vyšší policejní školy MV v Jihlavě, kteří se podílejí na vzdělávacím programu ZOP 6. Druhý soubor tvoří vedoucí základních útvarů Policie ČR v kraji Vysočina, kam absolventi ZOP 6 zpravidla nastupují.

U prvního souboru jsem pro zpřehlednění zjišťoval délku odborné pedagogické praxe v policejní škole v Jihlavě, kterou uvádím zpracovanou graficky (graf č. 5 v příloze č. 3). V dotazníku pro učitele je to pomocná identifikační otázka č. 1.

Je třeba dodat, že všichni učitelé, kteří uvádějí kratší pedagogickou praxi než 5 let jsou ve služebním poměru podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., v platném znění. Podle § 7 uvedeného zákona jsou zařazeni do služební hodnosti vrchní komisař, kde musí splňovat zákonný požadavek minimálního vysokoškolského vzdělání v bakalářském studijním programu a musí mít minimálně 7 let praxe ve služebním poměru. Učitelé s delší pedagogickou praxí jsou jak civilní zaměstnanci, tak i policisté ve služebním poměru dle výše uvedeného zákona. Aktuální počet učitelů na VPŠ MV Jihlava v době sběru dat byl 38. Z toho bylo 19 policistů a 19 občanských zaměstnanců.

Otázka č. 2 v dotazníku pro učitele se týkala předmětového spektra pedagogů. Jak je patrné z tabulky č. 4 jsou zastoupeny všechny předmětové skupiny, což přispívá objektivnosti odpovědí na další otázky.

U druhého souboru, tj. u vedoucích základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR pro kraj Vysočina je předpoklad, že mají minimálně 5 let praxe ve služebním poměru a jsou zařazeni nejméně na stupni vrchního inspektora což vyplývá z § 7 zákona č. 361/2003 Sb., v platném znění.

4.5 Vyhodnocení získaných informací

Podrobné vyhodnocení jednotlivých otázek s procentuálním vyjádřením respondentů a grafickým zpracováním je součástí bakalářské práce a je uvedeno v příloze č. 3. V textu jsou uváděny pouze zásadní výsledky a vyvozené závěry plynoucí z empirického průzkumu.

4.5.1 Rozbor a vyhodnocení dat z dotazníku pro učitele VPŠ MV Jihlava

Jak jsem již uvedl, dotazník obsahuje 11 otázek směřujících k potvrzení, nebo vyvrácení stanovené hypotézy. První dvě otázky se týkají odborné pedagogické praxe a rozložení zastoupení respondentů podle stěžejních vyučovacích předmětů v ZOP 6. To uvádím pro upřesnění reprezentativnosti vzorku respondentů v části 4.4 oddíl „Charakteristika výběrového souboru“.

Dále se zabývám názory na dostatečnost časové dotace ZOP 6, adekvátní časovou dotaci pro ZOP, obsah kompetencí ZOP 6, dostatečnost praktické výuky, dostatečnost teoretické výuky, právní znalosti, potřebné kompetence a skladbu didaktických testů ZOP 6. Všechny 32 respondentů z řad učitelů odpovědělo na všechny uvedené otázky.

Výsledky u jednotlivých otázek dotazníku pro učitele a rozbor odpovědí

V této části se věnuji otázkám z dotazníku, které přímo směřují k potvrzení stanovené hypotézy.

Otázka č. 1 a č. 2 (viz. také část 4.4 oddíl „Charakteristika výběrového souboru“) jsou faktografické. Tyto dvě otázky jsem do dotazníku zařadil také proto, aby bylo možné rozebrat výsledky průzkumu vzhledem k délce odborné pedagogické praxe. Viz rozbor otázky č. 4 v příloze č. 3.

Otázka č. 3 „*Je podle vašeho názoru časová dotace základní odborné přípravy v délce šesti měsíců dostatečná?*“ je uzavřená a odpověď je možné vybírat z možností „Ano/Ne“ nebo „Nevím“.

Odpověď nevím volí respondent, který nezná danou realitu anebo ten, který nechce vyjádřit svůj názor. Typ odpovědi „, neumím se vyjádřit“, „ neumím se rozhodnout“ apod. je v dotaznících velmi důležitý. Pokud by se nepoužil, respondent by byl nucen odpovídat jiným způsobem (v našem případě „,ano“ anebo „,ne“), a to by zkreslilo výsledky.²⁹

Tato otázka směřuje k základnímu problému ve výuce ZOP, tedy ke zkracování výuky, což přímo souvisí s výstupními znalostmi a dovednostmi absolventů, kteří mají podle RVP i ŠVP ve zkrácené výuce na šest měsíců, tedy na polovinu oproti ZOP 12, pojmout téměř stejné množství kompetencí.

Odpovědi respondentů zcela podporují stanovenou hypotézu. Nikdo z 32 respondentů se nedomnívá, že časová dotace ZOP v délce šesti měsíců je dostatečná. Při stanovení hypotézy jsem vycházel ze studia a komparace RVP a ŠVP modelů výuky pro ZOP 12 a pro ZOP 6. Již při porovnání těchto vzdělávacích programů jsem vycházel z předpokladu, že současná časová dotace je nedostatečná. To jsem ale nepředpokládal, že je podle názorů pedagogů až tak nevyhovující, když **plných 100 % respondentů z řad učitelů považuje časovou dotaci ZOP 6 za nedostatečnou.**

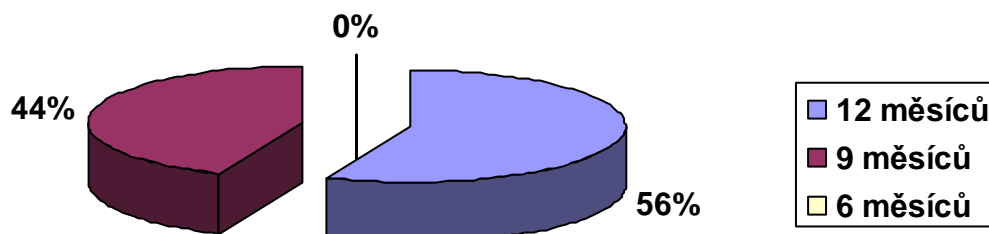
Otázka č. 4: „*Jaká časová dotace, podle vašich zkušeností, by nejlépe vyhovovala přípravě policistů do výkonu služby?*“

Odpověď na tuto otázku bylo možno vybírat ze škály 3. typů odpovědí - ZOP na dvanáct, devět nebo šest měsíců. Podle respondentů by byla ideální délka 12 měsíců, kdy tento typ základní odborné přípravy volilo 18 respondentů, což je 56 %. K devítiměsíční ZOP se přiklonilo 44 % respondentů.

Odpovědi plně podporují stanovisko respondentů z otázky č. 3.

²⁹ GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. [Přel. Jůva, Vlad.]Brno: Paido 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6, s. 102.

Graf č. 3: „Názor učitelů VPŠ MV Jihlava na optimální časovou dotaci pro ZOP“

Otázka č. 5: „*Obsahují kompetence v ŠVP pro ZOP 6 veškeré body potřebné pro přípravu policistů do výkonu služby?*“

U této otázky jsem vycházel z teoretické části této práce, kde v části 3.3 rozebírám kompetence kladené na studenty v ŠVP, zejména na zjištění, že některé potřebné kompetence chybí.

Odpovědi na tuto otázku tedy z 62 % podporují dílčí závěr teoretické části, kde konstatuji, že ve vzdělávacím programu pro ZOP 6 bylo vypuštěno několik důležitých kompetencí. Viz část 3.3.

Otázka č. 6: „*Pokud jste odpověděli na otázku č. 5 „Ne“, uveďte, prosím, které kompetence ve výuce nejvíce postrádáte.*“

Touto otevřenou otázkou jsem dal prostor respondentům, aby uvedli konkrétní kompetence, které oni osobně postrádají ve výuce. Logicky lze usuzovat, že budou začínajícím policistům chybět při výkonu služby. Ze spektra odpovědí lze vyvodit, že všechny zastoupené předmětové skupiny pedagogů ve výuce postrádají něco ze svého zaměření. Nejčastěji je uváděno, že chybí kompetence v oblasti zpracování přestupků, pořádkové přípravy, praktického procvičování, dopravního zaměření nebo v komunikaci. Blíže v příloze č. 3.

Otázka č. 7: „*Obsahuje výuka ZOP 6 dostatečné množství praktické výuky?*“

Praktickou výukou se získávají a procvičují dovednosti potřebné pro výkon služby na základních útvarech. Jde o procvičování získaných kompetencí na základě teoretické výuky a jejich využití v praxi.

Převážná většina pedagogů (88 %) zastává názor, že výuka ZOP 6 neobsahuje dostatečné množství praktické výuky, tedy výuku a procvičování dovedností potřebných pro výkon služby.

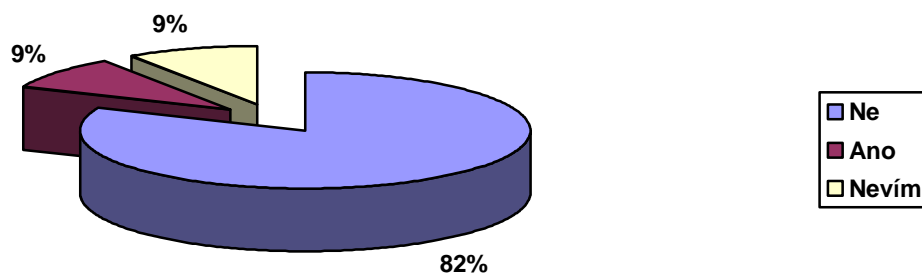
Otázka č. 8: „*Obsahuje výuka ZOP 6 dostatečné množství teoretické výuky?*“

Získávání teoretických znalostí je nezbytným základem každého učení. V případě nastupujících policistů by měl být kladen na znalosti zejména právních předpisů a jejich aplikaci v praxi velký důraz. Většina pedagogů (68 %) si myslí, že výuka ZOP neobsahuje dostatečné množství teoretické výuky, a podporují tak stanovenou hypotézu.

Otázka č. 9: „*Jsou podle vašeho názoru právní znalosti absolventů po ukončení ZOP 6 dostatečné pro výkon služby?*“

Tato otázka souvisí s teoretickými znalostmi absolventů ZOP 6, ale je směřována přímo na oblast znalosti právních předpisů nezbytně potřebných pro výkon služby na základních útvarech Policie ČR. Je to jedna ze stěžejních znalostí, bez které se policista při své práci neobejde. 82 % respondentů z řad pedagogů VPŠ MV Jihlava se domnívá, že právní znalosti absolventů ZOP nejsou na dostatečné úrovni.

Graf č. 4:

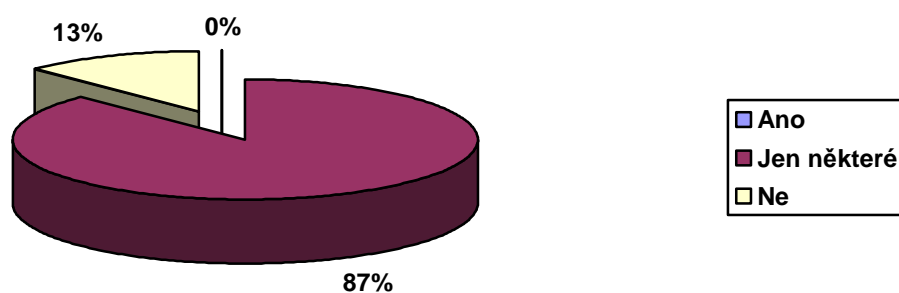

Otázka č. 10: „Mají absolventi po ukončení ZOP 6 potřebné kompetence pro výkon služby?“

Kompetencím se autor podrobně věnuje v části 3.3 „Analýza kompetencí“. Pro potřebu ověření či vyvrácení stanovené hypotézy jsou stanoveny kompetence obecně.

Nikdo z respondentů si nemyslí, že absolventi mají plně zvládnuté potřebné kompetence pro výkon služby!

Graf č. 5

Otázka č. 11: „Pokládáte skladbu didaktických testů pro ZOP 6 za optimální a vhodnou k ověření získaných znalostí?“

Pro ověření znalostí získaných v průběhu studia slouží mimo jiné didaktické testy. Zajímá mě názor učitelů na složení těchto testů. Předpokládám, že pokud složení těchto testů není vhodné, nelze jimi ani objektivně zjistit získané znalosti.

Většina učitelů pokládá skladbu didaktických testů za vhodnou a vhodnou s drobnými výhradami pro ověření získaných znalostí. Pouze jeden respondent se vyjádřil, že skladba didaktických testů je zcela nevhodná. Získané znalosti jsou tedy při výstupu ověřovány vhodnou formou, ale jak z tohoto průzkumu vyplývá, tyto znalosti a dovednosti nepostačují absolventům ZOP 6 při výkonu služby na základních útvarech.

Celkově můžeme z informací získaných z dotazníku pro učitele VPŠ MV Jihlava vyhodnotit, že odpovědi potvrzují stanovenou hypotézu.

4.5.2 Rozbor a vyhodnocení dotazníku pro vedoucí pracovníky základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR kraje Vysočina.

Pro získání stěžejních informací jsem vypracoval dotazník pro vedoucí základních útvarů Policie ČR. Vzhledem k požadavkům, které jsou pro potřeby bakalářské práce kladeny, a materiálním, časovým a finančním možnostem, jsem zvolil dostupný výběrový soubor, tedy vedoucí základních útvarů Policie ČR v kraji Vysočina. V teritoriu kraje Vysočina se nachází Územní odbor Policie ČR Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod a Pelhřimov. Pod každý územní odbor spadá několik obvodních oddělení policie ČR, celkem je jich v kraji Vysočina 24. Dále je na každém územním odboru dopravní inspektorát, celkem pět oddělení. Kraj Vysočina má také jedno dálniční oddělení Policie ČR. Jak je uvedeno v části 4.3 této práce, bylo rozesláno 30 dotazníků. Vrátilo se 26 dotazníků, z toho dva nevyplněné proto, že na toto oddělení nikdo ze ZOP 6 nenastoupil. Odpovídalo tedy 24 respondentů. V dotazníku je použito 16 otázek. Otázky byly koncipované tak, aby se z odpovědí dala potvrdit nebo vyvrátit stanovená hypotéza. V této části práce pouze stručně popisují získané poznatky potvrzující stanovenou hypotézu a podrobná analýza získaných dat včetně grafů je rozpracována v příloze č. 3.

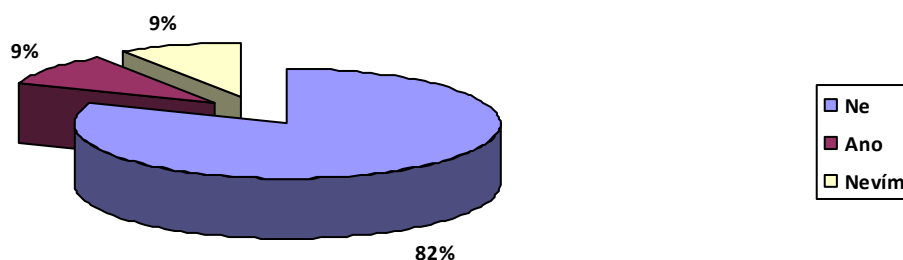
Otázka č. 1: *„Od počátku r. 2009 přichází na útvary policie absolventi ZOP zkrácené na 6 měsíců (dále jen ZOP 6). Pocítil(a) jste u těchto absolventů celkový pokles znalostí právních předpisů potřebných pro výkon služby?“*

Stanovenou hypotézu potvrdilo celkem sedmnáct vedoucích základních útvarů z dvaceti čtyř odpovědí. To je plných 71 % respondentů. Potvrzuje se tím výsledek odpovědí

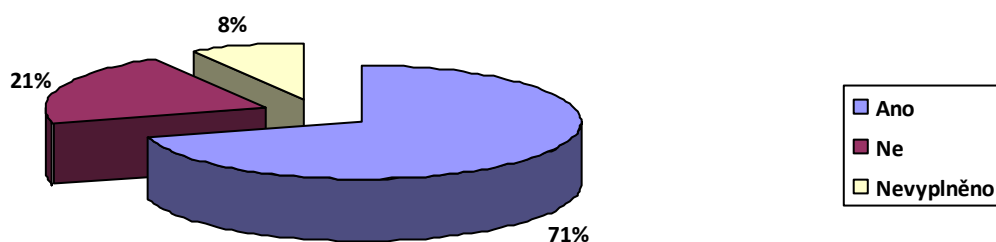
na otázku č. 9 z dotazníku pro učitele, kteří z 82 % odpověděli, že absolventi nemají potřebné právní znalosti pro výkon služby.

Pro porovnání uvádím výsledky odpovědí z řad učitelů (graf. č. 6) a vedoucích (graf. č. 7).

Graf č. 6: „Jsou právní znalosti dostatečné?“ (učitelé)

Graf č.7: „ Pozorujete celkový pokles právních znalostí?“ (vedoucí)

Otázka č. 2: „ Pokud jste odpověděli ano, v jaké oblasti došlo k největšímu poklesu znalostí?“

Tato otázka vychází pouze z kladné odpovědi na předcházející otázku a klade na respondenty požadavek na bližší specifikaci v čem spatřují hlavní nedostatky pro výkon služby. Každý respondent uvádí několik oblastí, ve kterých spatřuje hlavní nedostatky. Nejvíce se vyskytovaly odpovědi: „Pokles znalostí v problematice trestního řízení, oblasti pořádkové služby, dopravní služby, právních znalostí a právní kvalifikace.“

Otázka č. 3: „*Jsou policisté po příchodu ze ZOP 6 schopni samostatně plnit svěřené úkoly?*“

Nikdo z oslovených vedoucích základních útvarů si nemyslí, že by absolventi ZOP 6 byli schopni samostatně plnit svěřené úkoly. Většina se přiklání k odpovědi, že spíše nejsou schopni samostatně plnit svěřené úkoly, a dva, že vůbec ne. Toto zjištění by mělo být velice alarmující pro zadavatele policejního vzdělávání – Policejní prezidium ČR, který by si i díky tomuto zjištění měl uvědomit, že současný modul základní odborné přípravy **nezaručuje** schopnost samostatné služby policistů po jejím ukončení!

Většina respondentů potvrzuje stanovenou hypotézu.

Otázka č. 4: „*Jaká je ochota těchto absolventů ZOP 6 plnit ve službě zadané úkoly?*“

V této oblasti se ukazuje, že ochota absolventů ZOP 6 je spíše na stejné nebo vyšší úrovni ve srovnání se staršími kolegy. Sami absolventi, nehledě na získané znalosti a dovednosti, jsou ochotni plnit zadané úkoly, což svědčí o jejich aktivním přístupu k práci.

Otázka č. 5: „*Jaká je ochota absolventů pracovat na svém profesním růstu a zdokonalování se?*“

Tuto otázku autor zvolil proto, aby zjistil, zda získané vědomosti a dovednosti v ZOP 6 sami absolventi cítí jako dostatečné nebo jsou si vědomi, že nemají potřebné kompetence, a proto je třeba se stále vzdělávat a zdokonalovat.

Z odpovědí vyplývá, že většina respondentů uvádí, že ochota k sebezdokonalování absolventů, i když ne ve velké míře, existuje. Několik respondentů se k otázce vyjádřila tak, že toto je velmi individuální věc, která je závislá na mnoha faktorech, s čímž plně souhlasím. Z těchto odpovědí proto nelze vyvozovat konkrétní závěry.

Otázky šest až devět jsou věnovány kázni absolventů ZOP 6. Kázeň a morální úroveň každého policisty je velice důležitou součástí jeho jednání a vystupování na veřejnosti. Policista v uniformě je vyjádřením zákonné moci vůči občanům. Je nepřehlédnutelnou součástí sociálního prostředí. Je vzorem pro nemálo dětí, které se v dospělosti chtějí stát právě tím, kdo chrání ostatní a pomáhá jim. Také někteří cizinci se na policisty obracejí se žádostí o radu či pomoc a mnohdy si tento kontakt spojují s úrovní celého státu. Z chování jedince pak usuzují na úroveň celé populace určitého státu. Jde o subjektivní vnímání policisty

jedincem spojené s určitou sociální situací. „Každý z účastníků interakce definuje situaci, v níž se oba nacházejí, významem, který pro ně tato situace má, a mohou se v jejím pojetí proto více či méně shodovat, nebo rozcházet, což může vést ke kooperativnímu, nebo ke konfliktnímu chování.“³⁰ Velký podíl na hodnocení policistů ve výkonu služby veřejností má jejich vystupování a s tím související kázeň.

Z odpovědí lze konstatovat, že většina vedoucích je spokojena nebo spíše spokojena s vystupováním absolventů ZOP 6 na veřejnosti. Převažuje názor, že zdvořilostní kázeň³¹ je na průměrné až nízké profesní úrovni a ústrojová kázeň³² je stejná jako dřív.

Z výsledku vyplývá, že kázeň absolventů ZOP 6 je zhruba na stejné úrovni, jako tomu bylo dříve, a z valné většiny není třeba řešit kázeňské přestupky častěji než u absolventů ZOP 9 a ZOP 12.

Co se týče kázně absolventů ZOP 6 vedoucí oddělení nepocítují rapidní rozdíl od starších kolegů. V tomto ohledu se stanovená hypotéza nepotvrdila.

Otázky deset až šestnáct se týkají názorů na znalosti a dovednosti, které by měli absolventi ZOP mít pro přímý výkon služby, a názoru na optimální délku ZOP. Tyto otázky považují za stěžejní pro potvrzení hypotézy.

Otázka č. 10: „*Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP 6 pro zpracovatelskou činnost (písemný projev při zpracování přestupků, úředních záznamů atd.)?*“

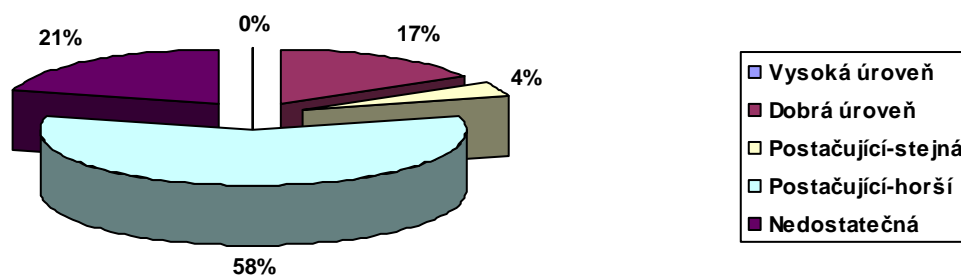
Z odpovědí na tuto otázku jasně vyplývá, že vedoucí oddělení hodnotí připravenost absolventů ZOP 6 pro zpracovatelskou činnost z převážné většiny jako horší než dříve (58 %) a 21 % dokonce za nedostatečnou. Přitom základní zpracování přestupků a úředních záznamů patří do každodenní práce policisty ve výkonu služby a je mnohdy podkladem pro další činnost.

³⁰ NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia 1999, 1. vydání, dotisk 2000, 287 s. ISBN 80-200-0690-7, s. 90.

³¹ Zdvořilostní kázní se rozumí chování absolventů ZOP 6 vůči starším kolegům a nadřízeným podle služebních předpisů.

³² Ústrojovou kázní se rozumí předepsaný způsob nošení uniformy, kombinace různých součástí uniformy, nošení zbraně a pomůcek a celkovou vizáž policisty dle služebních předpisů.

Graf č. 8:

Otázka č. 11: „*Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP 6 pro řízení služebních motorových prostředků?*“

Většina vedoucích oddělení se domnívá, že pro řízení služebních motorových prostředků jsou absolventi ZOP 6 připraveni jen částečně nebo dokonce špatně a vůbec. Jen dva respondenti uvedli, že jsou připraveni kvalitně. Řízení motorových vozidel není v ZOP 6 věnována téměř žádná časová dotace. To, že student vlastní řidičské oprávnění skupiny B, většinou postačuje jako kvalifikace pro řízení služebních vozidel. Vyškolení řidičů probíhá až na základních útvarech. Odpovědi potvrzují stanovenou hypotézu.

Otázka č. 12: „*Ovládání a manipulace se služební zbraní těchto absolventů je:*“

Většina respondentů označila odpověď: „Dobrá se zcela výjimečnými problémy“, z čehož lze usuzovat, že po stránce střelecké přípravy a manipulace se zbraní jsou absolventi ZOP 6 dobře připraveni. V tomto směru se stanovená hypotéza nepotvrdila.

Otázka č. 13: „*Jaká je u absolventů ZOP 6 znalost služebních předpisů potřebných pro výkon služby?*“

Znalost služebních předpisů souvisí s právním vědomím absolventů. Bez znalosti těchto předpisů nelze očekávat kvalitní výkon služby, může docházet k pochybením a v nejhorších případech k neoprávněným zásahům do práv a oprávněných zájmů občanů. Odpovědi na tuto otázku potvrzují stanovenou hypotézu. Konstatování, že žádný vedoucí nevedl, že znalost služebních předpisů absolventů ZOP 6 je na výborné úrovni, a plných

50 % z 24 respondentů označuje tyto znalosti za pouze dostatečné a 25 % dokonce za nedostatečné, je velice vážné zjištění o stavu znalostí absolventů ZOP .

Otázka č. 14: *„Pokud ji hodnotíte jako nedostatečnou, uveďte oblasti služebních předpisů, u nichž Vaše tvrzení platí.“*

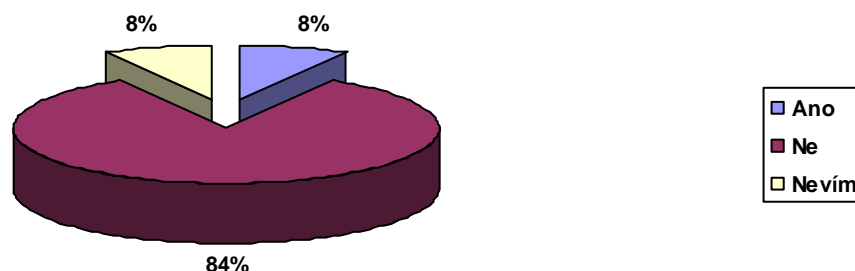
Tato otevřená nabídka slouží k doplnění otázky č. 13 pro ty respondenty, kteří uvedli odpověď „Nedostatečná“. Odpovídalo tedy šest vedoucích, kteří uváděli tyto předpisy: zákon o přestupcích, trestní zákoník, trestní řád, zákon o Policii ČR, zákon o služebním poměru, interní normy a nařízení.

Otázka č. 15: *„Myslíte, že délka ZOP šest měsíců je pro kvalitní přípravu policistů dostatečná?“*

Stejně jako u učitelů VPŠ MV Jihlava jsem se zajímal o názor na dostatečnost délky studia, tedy časové dotace potřebné k získání znalostí a dovedností potřebných pro výkon služby.

Výsledky se velice blíží k názorům učitelů VPŠ MV Jihlava, kteří se 100 % shodli na tom, že šestiměsíční ZOP je pro kvalitní přípravu policistů nedostatečná. Respondenti z řad vedoucích oddělení podporují stanovenou hypotézu z 84 %.

Graf č. 9:

Otázka č. 16: „*Pokud odpovíte „Ne“, uveďte vaši představu o ideální délce základní odborné přípravy.*“

Touto větou jsem se snažil zjistit, jakou představu o délce studia mají vedoucí oddělení. V odpovědích několikrát zazněla poznámka, že nejde tak o délku studia jako o její kvalitu. Kvalita výuky je samozřejmě důležitý faktor, který ovlivňuje znalosti a vědomosti absolventů, ovšem nelze očekávat, že zkrácením časové dotace výuky nepoklesne kvalita, o čemž svědčí i výsledky tohoto průzkumu.

Představy vedoucích oddělení se různí. Jejich návrhy se pohybují od devíti až do dvaceti čtyř měsíců. Z dvaceti respondentů se polovina shodla na ideální délce studia ZOP na dvanácti měsících. Je zajímavé, že i když měli vedoucí oddělení zcela otevřenou volbu délky studia stejně jako většina učitelů VPŠ MV Jihlava (56%), kteří volili z možností dvanáct, devět a šest měsíců, přiklánějí se v 50 % k dvanáctiměsíční délce ZOP.

Také z odpovědí v dotazníku pro vedoucí základních útvarů Policie v kraji Vysočina vyplývá, že v převážné většině se stanovená hypotéza potvrdila.

4.6 Interpretace výsledků průzkumu.

Provedenou analýzou dat z realizovaného průzkumu lze u většiny otázek potvrdit stanovenou hypotézu. Z průzkumu zcela jednoznačně vyplývá, že jak učitelé – respondenti z VPŠ MV Jihlava, tak i vedoucí základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR pro kraj Vysočina, kteří odpověděli v dotazníku, jsou názoru, že časová dotace pro ZOP v délce šesti

měsíců je nedostatečná. Nejčastěji navrhovaná délka studia je dvanáct měsíců. Shoda panuje i na nedostatečnost kompetencí potřebných pro výkon služby a na nedostatečné znalosti služebních předpisů a právního vědomí. U absolventů ZOP 6 došlo podle průzkumu k poklesu znalostí a dovedností potřebných pro výkon služby. Pokles znalostí a dovedností v praxi byl zaznamenán u zpracovatelské činnosti, znalostí služebních a právních předpisů a řízení služebních vozidel. Přípravenost na samostatné plnění svěřených úkolů je nízká, na druhé straně je vyšší ochota plnit tyto úkoly. Jedinou oblastí, která byla v dotazníku zmíněna, u níž vedoucí základních útvarů nepociťují pokles, je ovládání a manipulace se služební zbraní.

V dotazníku pro vedoucí základních útvarů byly položeny i otázky týkající se kázně absolventů ZOP ve výkonu služby. Tyto otázky přímo nesměřují ke stanovené hypotéze, ale s výcvikem policistů úzce souvisí. V této oblasti konstatují, že ve většině případů není znatelný rozdíl mezi absolventy ZOP 6 a jejich služebně staršími kolegy.

Z výsledků praktické části této práce musím konstatovat, že zkrácením výuky základní odborné přípravy v policejních školách MV ČR na šest měsíců došlo k poklesu právního vědomí a kompetencí začínajících policistů v přímém výkonu služby. Zjištění je třeba brát s určitou tolerancí, protože průzkum byl proveden pouze v regionu kraje Vysočina, a výsledky proto nelze chápat celorepublikově. Pro potřeby ověření dané hypotézy jsou však výsledky tak markantní, že plně postačí k naplnění cíle bakalářské práce.

4.7 Možné využití zjištěných skutečností v praxi

Zásadní problém v poklesu znalostí a dovedností absolventů ZOP 6 spatřuji v nepoměru současné časové dotace základní odborné přípravy policistů a v počtu požadovaných kompetencí. Ty souvisí s přiměřeností cílů výuky. Jde o nedodržení jednoho z hlavních didaktických principů, principu **přiměřenosti**. „Princip přiměřenosti představuje požadavek, aby obsah výuky (obsah učiva), jeho obtížnost a způsob jeho prezentace odpovídaly odborné úrovni a schopnostem účastníků.

Přiměřené učivo je tedy učivo, které je účastník schopen si ve výuce nejen osvojit, ale též prakticky použít.“³³

³³ Stach, V. *Úvod do studia oboru učitelství odborných předmětů*, Dne 27. 2. 2011 dostupné na: <http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:gqry74uiT->

Policejní prezidium ČR jako zadavatel vychází při určování potřeb pro výcvik policistů z aktuálního stavu. Při zadávání časové dotace ZOP 6 vycházel z potřeby co nejrychlejšího doplnění policistů v přímém výkonu služby. Došlo k částečné korekci stanovených cílů a k nepatrnému snížení počtu kompetencí.

Jak vyplývá z výsledků teoretické i praktické části bakalářské práce je dopad zkrácení ZOP na šest měsíců v praxi velice citelný. Projevuje se poklesem znalostí a dovedností absolventů, což má určitý negativní vliv v přímém výkonu služby.

V současné době, je pro nábor nových policistů vyhlášen tzv. „stop stav“. Znamená to, že k policii téměř nenastupují noví uchazeči o tuto práci. Do budoucna lze však očekávat opětovný nábor, ovšem ne v takovém rozsahu, jak tomu bylo po roce 2007. Přípravě kurikulárních dokumentů RVP a ŠVP pro ZOP 12 i ZOP 9 bylo věnováno v minulosti dostatek času a byly zpracovány odborníky z řad policistů i pedagogů s ohledem na skutečné potřeby pro praktický výkon služby. Cíle byly stanoveny vzhledem k dlouhodobým zkušenostem a tomu odpovídaly i učební metody a prostředky s prostorem pro praktické procvičování a integraci výuky. Při návratu k ZOP 12 nebo ZOP 9 by se nemusely vynaložit velké finanční prostředky k tvorbě nových výukových programů, ale dalo by se využít ve velké míře těch stávajících s drobnými změnami vzhledem k vývoji a novelizaci právních předpisů a odborných postupů.

Domnívám se, že na základě provedeného zjištění a výsledku průzkumu by v budoucnu stálo za úvahu se tímto problémem hlouběji zabírat. Má práce by mohla sloužit jako podklad k analýze studijních programů ZOP a k analýze výstupů, což jsou znalosti a dovednosti absolventů ZOP, přímo v praxi a v celorepublikovém měřítku. Mohlo by tak dojít k zobecnění zjištěných faktů na základě profesionálního výzkumu kompetentních orgánů například odboru vzdělávání a správy policejního školství MV.

V souvislosti se sociální pedagogikou a sociální prací si musíme uvědomit, že jsou to mnohdy policisté v přímém výkonu služby, tzv. „na ulici“, kteří se jako první mohou při své práci setkat s dětmi a mladistvými žijícími rizikovým (disociálním) způsobem, jedinci

ohroženými sociálně patologickými jevy (drogově závislí, prostitutky, děti a mládež ulice)³⁴. Je proto nezbytné, aby byli vybaveni znalostmi a kompetencemi, které napomohou danou interakci zvládnout a věděli, komu svoje poznatky z této činnosti předat a na koho se obrátit. Velká část policistů ve výkonu služby vykonává činnost, která přímo souvisí se sociální pomocí. V této oblasti se stále více přesvědčujeme, jak je nutná spolupráce státních i nestátních organizací a orgánů. Při jejich nečinnosti může dojít k nevratným patologickým změnám v psychice jedinců, poškozování zdraví anebo smrti. Může jít o domácí násilí, násilnou trestnou činnost, týrání svěřené osoby, šikanu a jiné formy kriminálního chování.

³⁴ KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*, Praha: Portál, 2008, 1. vydání, 216 s., ISBN 978-80-7367-383-3, s. 184.

Závěr

Při zpracování bakalářské práce jsem se snažil nalézt odpověď na otázku, zda zkrácením výuky základní odborné přípravy v policejních školách MV ČR na šest měsíců došlo k poklesu právního vědomí a kompetencí začínajících policistů v přímém výkonu služby.

K zjišťování uvedených skutečností mě inspiroval článek v odborném časopise Kriminologický sborník od tehdejšího náměstka ministra vnitra JUDr. Jiřího Komorouse (viz strana 2), kterého si vážím jako zkušeného odborníka na policejní práci. Sám jsem před mnoha lety absolvoval základní odbornou přípravu v trvání dvanácti měsíců a po nástupu na základní útvar jsem se nepovažoval za zcela připraveného. V té době ovšem působili na základních útvarech zkušení policisté s mnohaletou praxí, kteří mi byli rádci a pomáhali mi v začátcích. V současnosti jsou policisté s dlouholetou praxí na základních útvarech spíše výjimkou.

V teoretické části své práce jsem se věnoval organizaci policejního vzdělávání, reformě policie ČR a organizaci a struktuře základní odborné přípravy policistů. Po té jsem nastínil charakteristiku vývoje současné ZOP, počínaje ZOP 12 až k ZOP 6. V této části se zmiňuji o reformě policejního školství, počátcích a průběhu vzdělávání podle RVP a změnách v organizaci a struktuře výuky.

Stěžejní kapitoly teoretické části se zabývají obsahovou analýzou dokumentů RVP a ŠVP dvanáctiměsíčního a šestiměsíčního cyklu ZOP. Provedl jsem analýzu a komparaci časových dotací, výukových cílů a kompetencí. Z výsledků jsem stanovil dílčí závěr. Pro potřeby Policejního prezidia ČR byla v krátkém časovém sledu zkrácena výuka ZOP z dvanácti na šest měsíců. To znamenalo zkrácení časové dotace na výuku o 55 % a úpravu edukačních cílů na 54 % oproti ZOP 12. Kompetence, které jsou od absolventů ZOP požadovány, však klesly jen nepatrně. Z původních kompetencí však bylo zachováno plných 87 %. Dochází ke zjevnému nesouladu mezi časem potřebným na získávání znalostí a dovedností a množstvím kompetencí potřebných pro výkon služby. Jak jsem již uvedl, je porušena základní didaktická zásada přiměřenosti. Tím dochází i k nesouladu mezi tvrzením současného ministra vnitra Radka Johna. Dne 16. 8. 2010 uvedl: „Policejní sbor má být

zeštíhlen, aby byl menší, výkonnější, a dokonce lépe placený".³⁵ Výkon je však přímo úměrný znalostem a dovednostem policisty, a pokud dochází k poklesu znalostí a dovedností, lze odvodit, že dojde i k poklesu výkonu.

Praktická část je věnována empirickému výzkumu. Formou dotazníků jsem se snažil zjistit názory pedagogů z VPŠ MV Jihlava a vedoucích pracovníků základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR pro kraj Vysočina na výše uvedenou hypotézu. Uvedenou metodu jsem zvolil proto, že touto formou jsem mohl získat co možná nejobjektivnější názory, které jsou v současné době aktuální. Otázky tedy byly směřovány do oblasti dostatečnosti časové dotace, teoretických znalostí a praktických dovedností absolventů ZOP. Výsledky, jak je popsáno v části 4.6 této práce, z naprosté většiny potvrzují hypotézu, že zkrácením výuky základní odborné přípravy v policejních školách MV ČR na šest měsíců došlo k poklesu právního vědomí a kompetencí začínajících policistů v přímém výkonu služby.

Na úplný závěr bych chtěl shrnout zjištěná fakta. Z výše uvedeného vyplývá, že u Policie ČR bylo v posledních několika letech rozpracováno několik koncepcí základního odborného vzdělávání. Původní dvanáctiměsíční ZOP byla zkrácena na nevyhovujících šest měsíců vzhledem k nutnosti urychleného doplnění chybějících policistů v přímém výkonu. Takže vzdělávání bylo ovlivněno širokou náborovou kampaní, která je však nyní dle představ nového ministra vnitra nahrazena naopak snižováním stavů již sloužících policistů. Osobně si myslím, že skutečné potřeby rezortu policie jsou někde uprostřed a není třeba vždy používat řešení „ode zdi ke zdi“. Vliv střídajících se ministrů vnitra a jejich přímých podřízených se odráží v celkové koncepci policie ČR a také v rezortním školství. Ne každý krok je veden správným směrem, a jak z mé práce vyplývá, ani zkrácení výuky ZOP na šest měsíců nebylo šťastným řešením.

Za špatný krok považují zkrácení základní odborné přípravy z devíti měsíců na šest v současné době již i zodpovědní pracovníci Ministerstva vnitra ČR. Konkrétně k této problematice poskytl dne 15. února 2011 rozhovor deníku Právo zástupce ředitele ministerského odboru vzdělávání a správy policejního školství Petr Košťíř, který zde mimo jiné uvedl: „Zkrácená forma základní odborné přípravy pro pořádkovou a dopravní policii běží od září 2008 a už od konce roku 2009 nám výkon říká: přestřelili jsme, je to příliš

³⁵ <http://domaci.ihned.cz/c1-45728820-u-policie-se-propoustet-nebude-vyvratil-spekulaci-ministr-john>
Dostupné dne 27. 2. 2011.

zkrácené. Policisté nám do výkonu nechodí kvalifikovaní s takovými kompetencemi, jak potřebujeme. Vedoucí útvaru předpokládá, že mu po základní odborné přípravě přijde plnohodnotný policista, kterého bude po krátkém seznámení se s místním úsekem moci posílat samostatně do služby. To ale nyní nemůže udělat.“³⁶

Vedoucí odboru vzdělávání a správy policejního školství Miroslav Kroc dále ve stejném článku uvádí: „Průměr Evropy u základní odborné přípravy je 21 měsíců, my máme jen devět a jsme pátí nejhorší v Evropě.“³⁷

Na vyjádření pracovníků odboru vzdělávání pak navazuje i mluvčí Policejního prezidia ČR. Pavla Kopecká se vyjádřila ve smyslu, že je nyní základní odborná příprava policistů krátká. Doslova uvádí: „Uznáváme, že policisté, kteří prošli jen devítiměsíční zkrácenou základní odbornou přípravou, mají větší rezervy v připravenosti na výkon služby a určitě bychom uvítali nějakou úpravu v podobě prodloužení toho základního kurzu.“³⁸

I tato výše uvedená konstatování potvrzují pravdivost mé hypotézy.

Veškerá zjištění směřují k návratu k některému již vyzkoušenému systému výuky, ať mám na mysli ZOP 12 nebo ZOP 9. Právě proto, že se výhledově nepočítá s masivním náborem nových policistů, bylo by dobré zaměřit se spíše na kvalitu získávaných znalostí a dovedností a na jejich praktické procvičování v policejních školách před nástupem do praktického výkonu služby.

³⁶ <http://www.novinky.cz/domaci/225245-police-zjistila-ze-priprava-novacku-je-kratka-a-nedostatecna.html>
Dostupné dne 9. 3. 2011.

³⁷ Tamtéž (Pozn.- 9 měsíců zahrnuje i praktickou přípravu mimo ZOP 6).

³⁸ Tamtéž.

Resumé:

Domnívám se, že se mi v bakalářské práci podařilo dosáhnout stanoveného cíle.

V teoretické části jsem objasnil vztah časové dotace určené pro výuku a kompetencí, kterých má posluchač ZOP dosáhnout. Nejprve jsem stručně seznámil s organizací vzdělávání a charakteristikou vývoje současné základní odborné přípravy policistů. Stěžejní kapitolu teoretické části jsem věnoval obsahové analýze dokumentů RVP a ŠVP dvanáctiměsíčního a šestiměsíčního cyklu ZOP. Komparativní metodou jsem porovnal časové dotace, cíle výuky a požadované kompetence absolventa.

Zkrácením výuky ZOP na šest měsíců byla porušena základní didaktická zásada přiměřenosti.

Z toho vyplývá, že zkrácením výuky na šest měsíců mohlo dojít ke snížení znalostí a dovedností absolventů ZOP 6 v přímém výkonu služby. Na tomto zjištění jsem také stanovil hypotézu, kterou jsem se snažil ověřit v praktické části formou empirického průzkumu dotazníkovou metodou.

Praktická část je věnována průzkumu názorů respondentů z řad učitelů VPŠ MV Jihlava a vedoucích pracovníků základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR pro kraj Vysočina na teoretické znalosti a praktické dovednosti absolventů ZOP 6.

Výsledky potvrdily uvedenou hypotézu u obou vzorků respondentů a jsou uvedeny procentuálně a graficky v příloze č. 3. Podstatné výsledky jsou v části 4.5 „Vyhodnocení získaných informací“. Došel jsem k závěru, že u absolventů ZOP 6 došlo k snížení právního vědomí oproti dřívějším formám výuky. Kompetence, které jsou stanoveny nepostačují v přímém výkonu služby a absolventi ZOP 6 se potýkají s nedostatky jak v teoretických znalostech, tak i v praktických dovednostech.

Možnost uplatnění zjištěných faktů v praxi jsem uvedl v části 4.5 „Možné využití zjištěných skutečností v praxi.“

Anotace

Téma práce: Právní vědomí a kompetence policistů po ukončení základní odborné přípravy.

Bakalářská práce se zabývá vlivem snížení časové dotace základní odborné přípravy policistů na jejich právní vědomí, znalosti a dovednosti po ukončení ZOP a při působení na základních útvarech Policie ČR. Nepoměr mezi časovou dotací a množstvím kompetencí, které jsou na studenty kladeny, způsobuje to, že některé znalosti a dovednosti potřebné pro výkon služby nemají nebo je neovládají v potřebné míře. To ve výsledku vede k tomu, že do přímého výkonu služby odcházejí ne zcela kvalitně připravení policisté. To potvrdily i výsledky praktické části bakalářské práce prováděné dotazníkovou metodou.

Annotation

Work theme: Law knowledges and competencies of police after finishing basic expertly preparation.

This work is about influence of passing time grant of basic expertly preparation for police and their law knowledges and skills after finishing ZOP and in incidence on basic formation Police of Czech republic. Disparity between time grant and quantity of competencies, which are demanded on students, evokes , that some knowledges and skills which are useful for service functions have not or They are not able to do these skills in demanded measure. The effect of these premises is that in to straight service function are coming totally prepare policemen. These purposes were confirmed by outcome of practice part of my work, which were done by questionnaires.

Klíčová slova

Právní vědomí, kompetence, časová dotace, rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program, Policie ČR, reforma, edukační cíle, základní odborná příprava, policejní škola, znalosti, dovednosti, přímý výkon, analýza, komparace, empirický, didaktický, sociální pomoc.

Key words

Legal knowledge, skills, time allocation, general curriculum, school curriculum, the police, reform, educational goals, basic training, police school, knowledge, skills, direct performance analysis, comparison, empirical, validity, reliability, didactic, social assistance.

Použitá literatura

Právní normy

1. Zákon č. 273/2008 Sb., „o Policii České republiky“, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 361/2003 Sb., „o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů“, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 561/2004 Sb., „o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)“, ve znění pozdějších předpisů.

Knížní prameny

4. BAKOŠOVÁ, Z. *Sociální pedagogika ako životná pomoc*. Bratislava: Publik promotion s. r. o., 2008, 3. vydání, ISBN 978-80-969944-0-3.
5. DIBLÍK, M. *Diplomová práce – Reforma policie a její souvislosti se sociálními aspekty nově nastupujících policistů*. Brno: IMS 2010.
6. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. [Přel. Jůva, Vlad.] Brno: Paido 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
7. KOMOROUS, J. *K vyhodnocení reformy Policie ČR*, In Kriminologický sborník. Praha: KÚP, číslo 5/2009.
8. KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*, Praha: Portál, 2008, 1. vydání, 216 s. ISBN 978-80-7367-383-3.
9. KŘOUSTEK, A. *Diplomová práce - Problematika tvorby vzdělávacích programů v policejním školství*. Brno, IMS 2010.
10. LANGER, I., MARTINU, O. *Reforma Policie ČR služba v nových podmínkách*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, leden 2009 (komentovaná podoba-aktualizované vydání).
11. LIŠKA, V. *Zpracování a obhajoba bakalářské a diplomové práce*, Praha: Professional publishing, 2008, 1. vydání, 93 s., ISBN 978-80-86946-64-1.
12. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia 1999, 1. vydání, dotisk 2000, 287 s. ISBN 80-200-0690-7.
13. PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum 2007, 255 s. ISBN 978-80-7184-569-0.

14. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, s. r. o. 1995, s. 34, 106 a 223. ISBN 80-7178-029-4.
15. RADVAN, E., VAVŘÍK, M. *Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách*, Brno: IMS, 2009, 57 s.
16. SADECKÝ, Z. *Proaktivní výuka (metodika pro policejní školy)*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR – odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2007.

Interní předpisy

17. Nařízení ministra vnitra č. 40 ze dne 23. srpna 2010 „*O vzdělávání v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra a v dalších vzdělávacích zařízeních.*“
18. RVP – *Pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie*, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2005.
19. RVP – *Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě*, MV: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, platný od 1. září 2009.
20. ŠVP - *Základní odborná příprava pro policisty služby pořádkové a služby dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě*, MV: Vyšší policejní škola v Jihlavě, platný od 1. září 2009.

Internet a jiné zdroje

21. Stach, V. *Úvod do studia oboru učitelství odborných předmětů*, dne 27. 2. 2011 dostupné na: http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:gqry74uiTsJ:www.eamos.cz/amos/kat_ped/externi/kat_ped_81140/uvod_do_studia_oboru_UOP.doc+vojt%C4%9Bch+stach+%C3%BAvod+do+studia&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=ADGEESh9xDDMylALt_gQ327cF8i-z-J6F3IGfErwaXVuTRQFj-HPXM2mrX-ie3w16xzxBlcBcRD76XYodLeRLmsSDkvgYWJHi090TESHQ-enEWSiIltutWAKcP2e_U23z2kHkrHuPNf4&sig=AHIEtbT6mr8ccbl6EUZk6HRHECMKdv9c2A
22. <http://www.mvcr.cz/clanek/5-pilir-reformy-policie-cr-vzdelani-klic-k-profesionalite.aspx> Dostupné dne 2. 12. 2010.
23. <http://www.mvcr.cz/clanek/naborova-kampan-policie-cr-pod-ledem.aspx> Dostupné dne 2. 12. 2010.
24. <http://www.policista.cz/clanky/reportaz/radek-john-misto-skrteni-policejnich-platu-radeji-propousteni-722/> Dostupné dne: 13. 10 .2010.
25. <http://domaci.ihned.cz/c1-45728820-u-policie-se-propoustet-nebude-vyvratil-spekulaci-ministr-john> Dostupné dne 27. 2. 2011.
26. www.mvcr.cz Dostupné dne 24. 9. 2010.
27. <http://www.novinky.cz/domaci/225245-policie-zjistila-ze-priprava-novacku-je-kratka-a-nedostatecna.html> Dostupné dne 9. 3. 2011.

Seznam příloh:

Příloha č. 1

„Dotazník pro učitele VPŠ MV Jihlava“

Příloha č. 2

„Dotazník pro vedoucí základních útvarů“

Příloha č. 3

„Vyhodnocení a grafické znázornění výsledků praktické části“

Příloha č. 1

„Dotazník pro učitele“

Dobrý den.

Jmenuji se Pavel Hable, pracuji na VPŠ MV v Jihlavě a dovoluji si Vás požádat o vyplnění přiloženého dotazníku, který poslouží pouze pro zpracování mé bakalářské práce s názvem Právní vědomí a kompetence policistů ČR po absolvování ZOP.

Jsem si vědom současné složité situace u Policie ČR, ale i přesto Vás prosím o spolupráci při vyplnění přiloženého dotazníku.

Dotazník slouží k potvrzení nebo vyvrácení hypotézy, že zkrácením doby výuky v ZOP na 6 měsíců došlo i k poklesu právního vědomí a kompetencí absolventů ZOP 6. Vy, učitelé Vyšší policejní školy, dokážete posoudit vliv zkrácení výuky na výstupy, tedy na získané kompetence absolventů ZOP.

Jak jsem již výše uvedl, dotazník slouží především pro zpracování bakalářské práce, ale mohl by posloužit (pokud o něj projeví zájem tvůrci vzdělávacích programů v policejním školství) i jako podklad pro tvorbu nových vzdělávacích programů základní odborné přípravy.

Vybrané odpovědi prosím zakroužkujte, zatrhněte nebo stručně odpovězte.

Velice Vám děkuji za vyplnění. Dotazník předejte prosím mně osobně nebo mi ho zanechejte na sekretariátu VPŠ MV v Jihlavě.

Dotazník pro učitele VPŠ MV v Jihlavě

- 1) **Jak dlouho pracujete jako vyučující VPŠ MV v Jihlavě?**
 - 1 až 3 roky
 - 3 až 5 let
 - 5 až 10 let
 - Více než 10 let

- 2) **Váš stěžejní předmět nebo okruh výuky (nemusíte uvádět).**
 - Právo
 - Kriminalistika
 - Pořádková příprava
 - Dopravní služba
 - Střelecká příprava
 - Automobilní příprava
 - Výuka cizích jazyků
 - Spojovací příprava
 - Výpočetní technika
 - Integrace výuky
 - Psychologie
 - Ostatní

- 3) **Je podle vašeho názoru časová dotace základní odborné přípravy v délce šesti měsíců dostatečná?**
 - Ano
 - Ne
 - Nevím

- 4) **Jaká časová dotace, podle vašich zkušeností, nejlépe vyhovovala přípravě policistů do výkonu služby?**
 - 12 měsíců
 - 9 měsíců
 - 6 měsíců

- 5) **Obsahují kompetence v ŠVP pro ZOP6 veškeré body potřebné pro přípravu policistů do výkonu služby?**
 - Ano
 - Ne
 - Nevím

- 6) **Pokud jste odpověděli na otázku 5) Ne uveďte, prosím, které kompetence ve výuce nejvíce postrádáte:**

- 7) **Obsahuje výuka ZOP6 dostatečné množství praktické výuky?**
Ano
Ne
Nevím
- 8) **Obsahuje výuka ZOP6 dostatečné množství teoretické výuky?**
Ano
Ne
Nevím
- 9) **Jsou podle vašeho názoru právní znalosti absolventů po ukončení ZOP6 dostatečné pro výkon služby?**
Ano
Ne
Nevím
- 10) **Mají absolventi po ukončení ZOP 6 potřebné kompetence pro výkon služby?**
Ano
Jen některé
Ne
- 11) **Pokládáte skladbu didaktických testů pro ZOP6 za optimální a vhodnou k ověření získaných znalostí?**
Ano
Ano, ale mám drobné výhrady.
Mám zásadní výhrady.
Je zcela nevhodná.

Příloha č. 2

„Dotazník pro vedoucí (zástupce vedoucích) základních útvarů Krajského ředitelství Policie ČR kraje Vysočina.“

Dobrý den.

Jmenuji se Pavel Hable, pracuji na VPŠ MV v Jihlavě a dovoluji si Vás požádat o vyplnění přiloženého dotazníku, který poslouží pouze pro zpracování mé bakalářské práce s názvem Právní vědomí a kompetence policistů ČR po absolvování ZOP.

Jsem si vědom současné složité situace u Policie ČR, ale i přesto Vás prosím o spolupráci při vyplnění přiloženého dotazníku.

V úvodu dotazníku nemusíte vyplňovat konkrétní údaje. Plně postačí jen zkratka funkce a útvaru, např. VO a DO. Pokud uvedete údaje přesnější v souladu se zák. č. 101/2000 Sb., O ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů je nebudu uvádět.

Dotazník slouží k potvrzení nebo vyvrácení hypotézy, že zkrácením doby výuky v ZOP na 6 měsíců došlo i k poklesu právního vědomí a kompetencí absolventů, kteří nastupují zpravidla k Vám na základní útvary. Vy jako jejich vedoucí dokážete znalosti a kompetence pravdivě posoudit a odpovědět na otázky s nimi spojené, protože jste s těmito policisty v každodenním kontaktu. Jak jsem již výše uvedl, dotazník slouží především pro zpracování bakalářské práce, ale mohl by posloužit (pokud o něj projeví zájem tvůrci vzdělávacích programů v policejním školství) i jako podklad pro tvorbu nových vzdělávacích programů základní odborné přípravy.

Vámi vybrané odpovědi prosím zakroužkujte, zatrhněte nebo stručně odpovězte.

Předem Vám děkuji za vyplnění a přeji mnoho zdaru ve Vaší nelehké práci.

Dotazníky je možné předat vedoucímu odboru pořádkové policie KŘ PČR kraje Vysočina v Jihlavě plk. Bc. A. Indrovi, případně na odbor služby dopravní policie kpt. Bc. P. Doležalovi nebo zaslat kurýrem na VPŠ MV v Jihlavě, případně poštou na adresu VPŠ MV v Jihlavě, pošt. příhr. 16, 586 04 Jihlava. Je možné jej také zanechat přímo u dozorčího školy na mé jméno, případně poslat faxem na číslo: služební 266651, státní 567146651 či mailem:

dozor@vpsji.mv.cz (intranet) nebo pavel.hable@centrum.cz (internet).

Funkční zařazení (postačí jen označení funkce, např. VO, VO)

Útvar (postačí např. OO, DO, DI)

1) Od počátku r. 2009 přichází na útvary policie absolventi ZOP zkrácené na 6 měsíců (dále jen ZOP6). Pociťl (a) jste u těchto absolventů celkový pokles znalostí právních předpisů potřebných pro výkon služby?

Ano

Ne

Nikdo nenastoupil

2) Pokud jste odpověděl ano, v jaké oblasti došlo k největšímu poklesu znalostí (pořádková služba, dopravní služba, trestní řízení – případně pokles ještě více konkretizujte)?

3) Jsou policisté po příchodu ze ZOP6 schopni samostatně plnit svěřené úkoly?

Ano úplně

Spíše ano

Spíše ne

Vůbec ne

4) Jaká je ochota těchto absolventů ZOP 6 (dále jen absolventů) plnit ve službě zadané úkoly?

Stejná jako u starších kolegů

Vyšší než u starších kolegů

Nižší než u starších kolegů

5) Jaká je ochota absolventů pracovat na svém profesním růstu a zdokonalování se?

Velká

Malá

Téměř žádná

Žádná

6) Jste spokojen s vystupováním absolventů na veřejnosti při výkonu služby?

Ano

Spíše ano

Spíše ne

Ne

7) Na jaké úrovni je zdvořilostní kázeň vůči kolegům a nadřízeným u absolventů ZOP6 po nástupu na útvar?

Na vysoké profesní úrovni

Na průměrné profesní úrovni

Na nízké profesní úrovni

Zcela neprofesionální

8) Na jaké úrovni je ústrojová kázeň absolventů ZOP6?

Lepší než dřív

Stejná jako dřív

Horší než dřív

Nedokážu posoudit

9) Je třeba častěji řešit kázeňské přestupky absolventů po r. 2009 než dříve?

Ano

Ne

10) Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP 6 pro zpracovatelskou činnost (písemný projev při zpracování přestupků, úředních záznamů atd.)?

Je na vysoké úrovni (lepší než byl dříve)

Je na dobré úrovni (stejně jako dříve)

Je na postačující úrovni (ale horší než dříve)

Je na nedostatečné úrovni (zásadní nedostatky)

11) Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP6 pro řízení služebních motorových prostředků?

Jsou kvalitně připraveni

Jsou částečně připraveni

Jsou špatně připraveni

Nejsou připraveni vůbec

12) Ovládání a manipulace se služební zbraní těchto absolventů je:

Výborná (bez sebemenších problémů)

Dobrá (se zcela výjimečnými problémy)

Dostatečná (s častými problémy)

Nedostatečná (se zásadními problémy)

13) Jaká je u absolventů ZOP6 znalost služebních předpisů potřebných pro výkon služby?

Výborná (lepší než byla u dřívějších absolventů)

Dobrá (zhruba na stejné úrovni)

Dostatečná (na nižší, ale dostatečné úrovni)

Nedostatečná (na nižší a nedostatečné úrovni)

14) Pokud ji hodnotíte jako nedostatečnou, uveďte oblasti služebních předpisů, u nichž Vaše tvrzení platí:

15) Myslíte, že délka ZOP šest měsíců je pro kvalitní přípravu policistů dostatečná?

Ano

Ne

Nevím

16) Pokud odpovíte „ne“, uveďte Vaši představu o ideální délce základní odborné přípravy.

Příloha č. 3

„Vyhodnocení a grafické znázornění výsledků praktické části“

1. Vyhodnocení dotazníku pro učitele VPŠ MV Jihlava

Otázka č. 1: „*Jak dlouho pracujete jako vyučující VPŠ MV v Jihlavě?*“

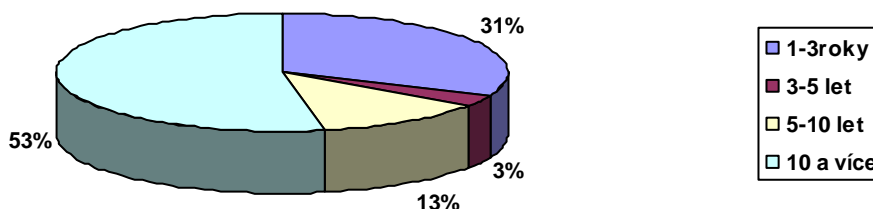
1 až 3 roky uvedlo 10 pedagogů z 32, tj. 31 %.

3 až 5 let uvedl jeden pedagog, to jsou 3 %.

5 až 10 let uvedli čtyři pedagogové, tj. 13 %.

10 a více uvedlo 17 pedagogů, tj. 53 %.

Graf č. 1: „Délka odborné pedagogické praxe respondentů vzorku č. 1 v %“

Otázka č. 2: „*Rozvržení pedagogů podle předmětových skupin*“.

Tabulka č. 1 : „Rozvržení učitelů dle zastoupených předmětů“

Předmětová skupina	Počet učitelů
Kriminalistika, pořádková příprava	4
Dopravní služba	6
Střelecká příprava	3
Právo	3
Psychologie	4
Automobilní příprava	4
Výpočetní a spojovací	3
Ostatní (tělesná příprava, integrace apod.)	5
Celkem	32

Otázka č. 3: „*Je podle vašeho názoru časová dotace základní odborné přípravy v délce šesti měsíců dostatečná?*“

Tato otázka již směřuje k meritu věci. Časová dotace je velice důležitá a je jednou z podmínek kvalitního vzdělávání. Předpoklad je, že ve zkrácené dotaci se absolventi ZOP 6 nemohou kvalitně připravit do výkonu služby.

Odpovědi respondentů zcela podporují stanovenou hypotézu. **Nikdo z 32 respondentů se nedomnívá, že časová dotace ZOP v délce šesti měsíců je dostatečná.**

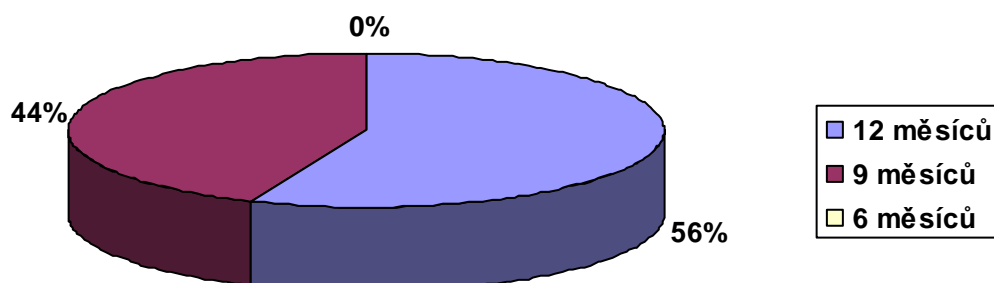
Otázka č. 4: „*Jaká časová dotace, podle vašich zkušeností, by nejlépe vyhovovala přípravě policistů do výkonu služby?*“

Odpověď na tuto otázku bylo možno vybírat ze škály 3. typů odpovědí - ZOP na dvanáct, devět nebo šest měsíců. Podle respondentů by byla ideální délka 12 měsíců, kdy tento typ základní odborné přípravy volilo 18 respondentů, což je 56 %. K devítiměsíční ZOP se přiklonilo 44 % respondentů.

Hlubším rozborem odpovědí můžeme dojít k závěru, že většina pedagogů s odbornou praxí víc než 5 let volila odpověď, že by vyhovovala ZOP na 12 měsíců, tedy delší. Je to 14 respondentů z 21. To je 67 %. Pro devítiměsíční ZOP bylo 7 respondentů s delší odbornou pedagogickou praxí než 5 let, což je 33 % z 21 respondentů.

Učitelé s kratší odbornou pedagogickou praxí než je 5 let volili spíše devítiměsíční model ZOP. Pro tento model se vyjádřilo 7 respondentů z 11, což je 64 %. Čtyři respondenti z tohoto okruhu bylo pro dvanáctiměsíční ZOP. To je 36 % z 11 respondentů.

Graf č. 2: „Názor učitelů VPŠ MV Jihlava na optimální časovou dotaci pro ZOP“

Otázka č. 5: „**Obsahují kompetence v ŠVP pro ZOP 6 veškeré body potřebné pro přípravu policistů do výkonu služby?**“

Možnost uzavřených odpovědí je omezena na „Ano/Ne“ nebo „Nevím“.

Odpověď „Ano“, tedy, že kompetence v ŠVP obsahují všechny potřebné body pro přípravu policistů do výkonu služby, uvedlo 6 z 32. Respondentů, což je 19 %.

Odpověď „Ne“, tedy, že kompetence v ŠVP neobsahují všechny potřebné body uvedlo 20 respondentů z 32, tedy 62 %.

Odpověď „Nevím“ využilo 6 respondentů z celku 32 respondentů, což je 19 %.

Otázka č. 6: „**Pokud jste odpověděli na otázku č. 5 „Ne“, uveďte, prosím, které kompetence ve výuce nejvíce postrádáte.**“

V odpovědích se vyskytovaly tyto chybějící kompetence:

- praktické procvičování
- odbornost dopravního zaměření
- ohledání místa činu
- provádění výslechů
- vystupování na veřejnosti, jednání s lidmi, komunikace
- administrativa, zpracování úředních záznamů
- odborná jazyková vybavenost
- upevňování správných návyků a taktických prvků
- aplikace právních norem, právní kvalifikace
- problematika domácího násilí
- zpracování přestupků, pořádková příprava

I když podrobným studiem kompetencí uvedených v ŠVP pro ZOP 6 zjistíme, že některé z výše vyjmenovaných tam jsou uvedeny, chybí ale časová dotace k jejich procvičování a zdokonalování. To lze vyvodit i z odpovědí na další otázky.

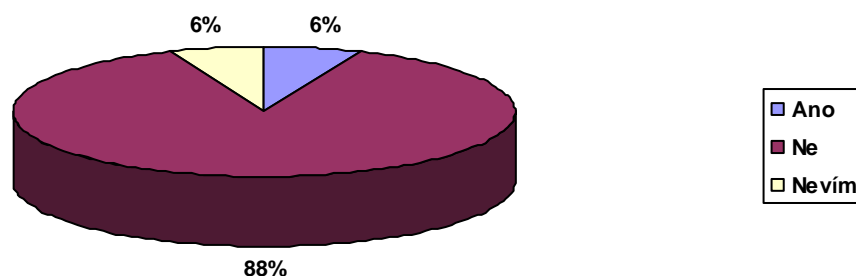
Otázka č. 7: „**Obsahuje výuka ZOP 6 dostatečné množství praktické výuky?**“

Odpovědi na otázku lze vybírat z uzavřené škály odpovědí „Ano“, „Ne“, „Nevím“.

„Ne“ na tuto otázku odpovědělo 28 respondentů z 32., což odpovídá 88 %.

„Ano“ na tuto otázku odpověděli 2 respondenti z 32., to je 6 % a „Nevím“ odpověděli také 2 respondenti, tedy 6 %. Odpovědi potvrzují stanovenou hypotézu z 88 %.

Graf č. 3: „Obsahuje výuka ZOP 6 dostatečné množství praktické výuky?“

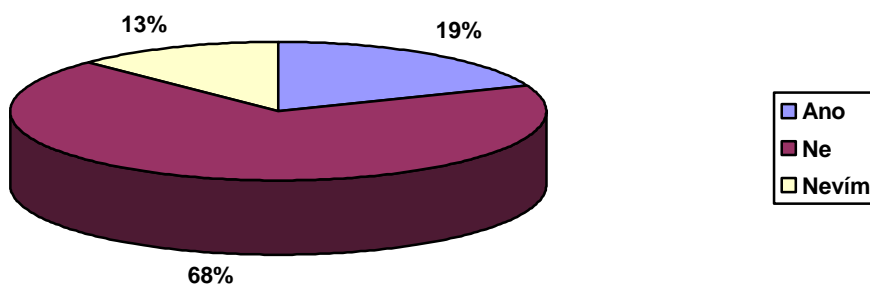

Otázka č. 8: „Obsahuje výuka ZOP 6 dostatečné množství teoretické výuky?“

U otázky č. 8 se vyjádřilo 6 pedagogů z 32, že výuka ZOP 6 obsahuje dostatečné množství teoretické výuky, tj. 19 %, 22 respondentů pokládá množství teoretické výuky za nedostatečné, tj. 68 % a 4 respondenti odpověděli „Nevím“, což je 13 %.

68 % pedagogů, kteří odpovídali na uvedenou otázku, potvrzuje stanovenou hypotézu.

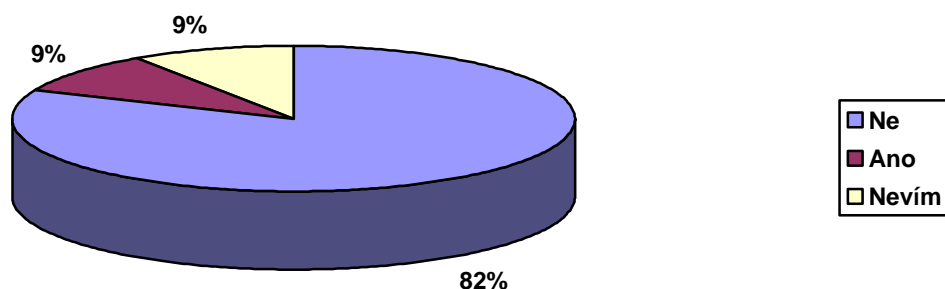
Graf č. 4: „Obsahuje výuka ZOP 6 dostatečné množství teoretické výuky?“

Otázka č. 9: „Jsou podle vašeho názoru právní znalosti absolventů po ukončení ZOP 6 dostatečné pro výkon služby?“

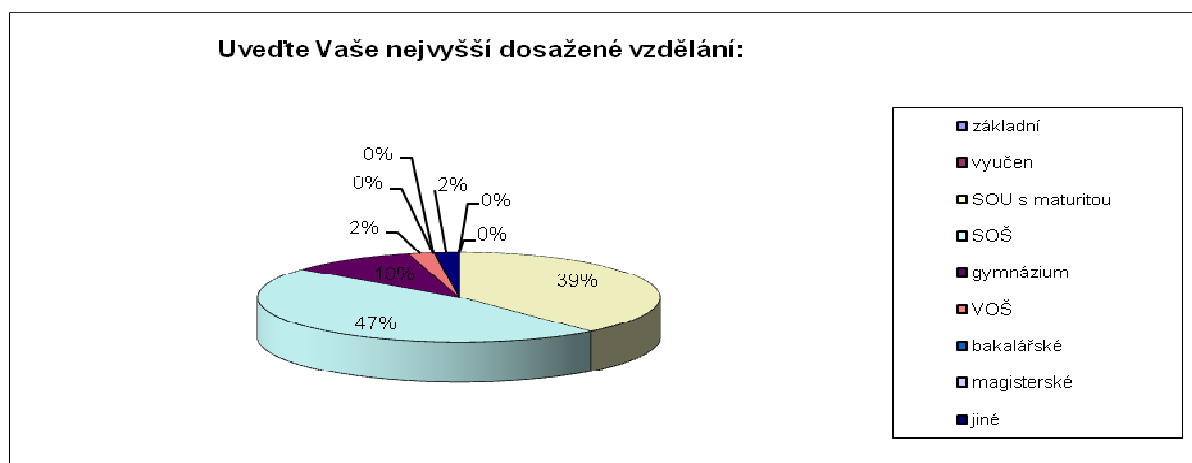
Odpovědi 32 respondentů z řad učitelů podporují hypotézu ve 26 případech. Ti odpověděli, že právní znalosti nejsou dostatečné, což je 82 %. Pouze tři učitelé se domnívají, že právní znalosti jsou dostatečné, tj. 9 % a tři odpověděli neví, tedy také 9 % respondentů.

Graf č. 5: „Jsou podle vašeho názoru právní znalosti absolventů po ukončení ZOP 6 dostatečné pro výkon služby?“

Podmínkou pro přijetí do služebního poměru k Policii ČR je úplné střední vzdělání s maturitou³⁹. Na všech typech středních škol získávají studenti podle RVP alespoň základní znalosti z oblasti práva. Je však nezbytně nutné, aby studenti ZOP v policejních školách tyto vědomosti rozšířili pro potřebu svého povolání. Je potřebné získat znalosti z oblasti ústavního, trestního, přestupkového, správního i občanského práva. Posílit právní vědomí absolventů tak, aby byli schopni bezproblémově vykonávat každodenní povinnosti plynoucí z výkonu služby. Pro upřesnění uvádím grafický přehled středoškolského vzdělání absolventů ZOP 6 ve VPŠ MV v Jihlavě ze dne 26. 8. 2010, kde je uvedeno složení dvou tříd, které již ZOP 6 ukončily v roce 2010. V průzkumu se vyjádřilo 49 respondentů-absolventů ZOP.

Graf č. 6: „Rozložení středoškolského vzdělání absolventů ZOP 6“

základní	vyučen	SOU s maturitou	SOŠ	gymnázium	VOŠ	bakalářské	magisterské	jiné
0	0	19	23	5	1	0	0	1

Zpracovala Ing. Miluše Bradová, VPŠ MV Jihlava.

³⁹ Dle zák. 361/2003 Sb. v platném znění jsou nově nastupující policisté zařazováni zpravidla do funkce vrchní referent s požadavkem středního vzdělání s maturitou.

Otázka č. 10: „*Mají absolventi po ukončení ZOP 6 potřebné kompetence pro výkon služby?*“

Pokud si učitel myslí, že všeobecně lze pokládat stanovené kompetence v ŠVP za zvládnuté, odpověděl na tuto otázku „Ano“. Jestliže se domnívá, že tyto kompetence absolventi mají zvládnuté jen částečně nebo jen některé, odpověděl „Jen některé“. Ti kteří si myslí, že kompetence neovládají vůbec, odpověděli „Ne“.

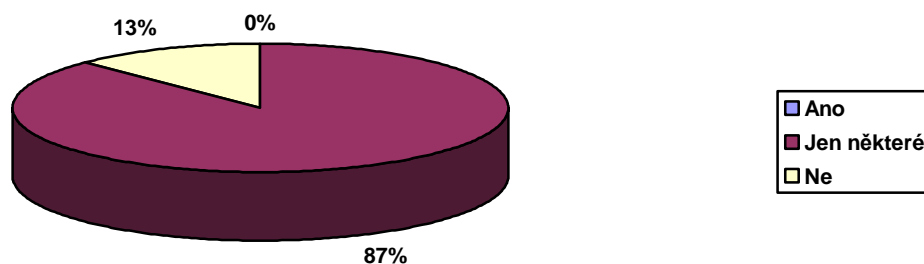
28 učitelů z 32 odpovědělo „Jen některé“. To je 87 %.

4 učitelé odpověděli „Ne“ což je 13 %.

Že absolventi mají potřebné kompetence pro výkon služby, si nemyslí žádný z respondentů!

Výsledek odpovědí na tuto otázku podporuje stanovenou hypotézu.

Graf č. 7: „Mají absolventi po ukončení ZOP 6 potřebné kompetence pro výkon služby?“

Otázka č. 11: „*Pokládáte skladbu didaktických testů pro ZOP 6 za optimální a vhodnou k ověření získaných znalostí?*“

Pro ověření získaných znalostí v průběhu studia slouží, mimo jiné, didaktické testy. Zajímá mě názor učitelů na složení těchto testů. Předpokládám, že pokud složení těchto testů není vhodné, nelze jimi ani objektivně zjistit získané znalosti.

Jako odpovědi jsem nabídl respondentům tuto škálu:

1. „Ano“
2. „Ano, ale mám drobné výhrady“
3. „Mám zásadní výhrady“
4. „Je zcela nevhodná“

Odpověď „Ano“ zvolili dva učitelé, tedy 6%.

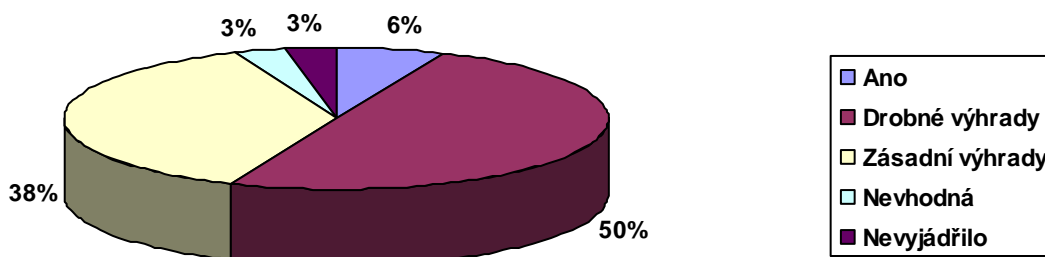
Odpověď „Ano, ale mám drobné výhrady“ zvolilo 16 učitelů, tedy 50 %.

Odpověď „Mám zásadní výhrady“ zvolilo 12 učitelů, tedy 38 %.

Odpověď „Je zcela nevhodná“ zvolil 1 učitel, tedy 3 %.

Jeden respondent se k této otázce nevyjádřil, tedy 3 %. Získané znalosti jsou tedy při výstupu ověřovány vhodnou formou, ale jak z tohoto průzkumu vyplývá, tyto znalosti a dovednosti nepostačují absolventům ZOP 6 při výkonu služby na základních útvarech.

Graf č. 8: „Pokládáte skladbu didaktických testů pro ZOP 6 za optimální a vhodnou k ověření získaných znalostí?“

Celkově můžeme z informací získaných z dotazníku pro učitele VPŠ MV Jihlava vyhodnotit, že odpovědi potvrzují stanovenou hypotézu.

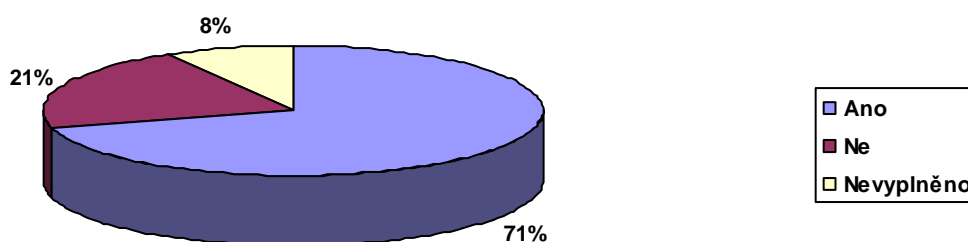
2. Vyhodnocení dotazníků pro vedoucí základních útvarů

Otázka č. 1: „*Od počátku r. 2009 přichází na útvary policie absolventi ZOP zkrácené na 6 měsíců (dále jen ZOP 6). Pociťl(a) jste u těchto absolventů celkový pokles znalostí právních předpisů potřebných pro výkon služby?*“

Uzavřené odpovědi bylo možno vybírat z možností „Ano“, „Ne“ a „Nikdo nenastoupil“. Z celkového počtu 26 respondentů. Dva odpověděli „Nikdo nenastoupil“, tyto dotazníky jsem vyřadil. Pro potřeby průzkumu bylo zpracováno 24 dotazníků. 17 odpovědělo „Ano“, to je 71 %. „Ne“ odpovědělo 5 respondentů, což je 21 %, dva respondenti nezaškrtili žádnou možnou odpověď, to je 8 %.

Odpovědi ze 71 % potvrzují stanovenou hypotézu.

Graf č.9: „Zaznamenal(a) jste celkový pokles znalostí právních předpisů u absolventů ZOP 6?“

Otázka č. 2: „Pokud jste odpověděli ano, v jaké oblasti došlo k největšímu poklesu znalostí?“

Tato otázka vychází pouze z kladné odpovědi na předcházející otázku a klade na respondenty požadavek na bližší specifikaci, v čem spatřují hlavní nedostatky pro výkon služby. Každý respondent uvádí několik oblastí, ve kterých spatřuje hlavní nedostatky. Ze 17 kladných odpovědí na otázku č. 1 se nejvíce vyskytovaly tyto odpovědi:

12 odpovědí uvádělo pokles znalostí v problematice trestního řízení.

10 odpovědí v oblasti pořádkové služby.

8 odpovědí v oblasti dopravní služby.

6 odpovědí v oblasti právních znalostí.

5 odpovědí v oblasti právní kvalifikace.

Vedoucí oddělení se shodli na celkem pěti základních oblastech znalostí a dovedností, ve kterých pocítují pokles u absolventů ZOP 6, bohužel jde o stěžejní problematiku potřebnou pro výkon služby.

Otázka č. 3: „Jsou policisté po příchodu ze ZOP 6 schopni samostatně plnit svěřené úkoly?“

Byly nabídnuty odpovědi uzavřenou formou: „Ano úplně“, „Spíše ano“, „Spíše ne“, „Vůbec ne“.

„Ano úplně“ nezvolil žádný respondent.

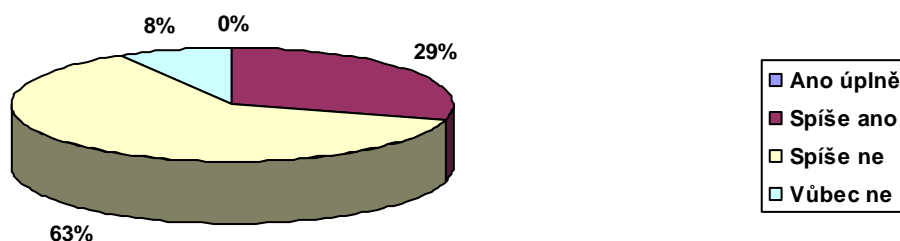
„Spíše ano“ zvolilo 7 respondentů z 24, to je 29 %.

„Spíše ne“ zvolilo 15 respondentů, tj. 63 %.

„Vůbec ne“ zvolili 2 respondenti, tj. 8 %.

Odpovědi opět potvrzují hypotézu.

Graf č. 10: „Jsou policisté po příchodu ze ZOP 6 schopni samostatně plnit svěřené úkoly?“

Otázka č. 4: „Jaká je ochota těchto absolventů ZOP 6 plnit ve službě zadané úkoly?“

Odpovědi komparativně porovnávají ochotu absolventů ZOP 6 a starších kolegů. Uzavřené odpovědi vyzněly takto:

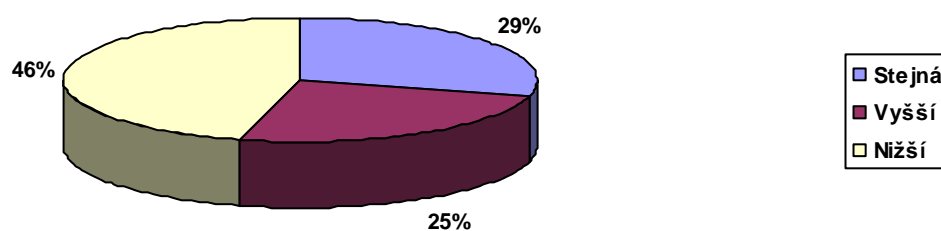
„Stejná jako u starších kolegů“ odpovědělo 7 vedoucích oddělení z 24, tj. 29 %.

„Vyšší než u starších kolegů“ odpovědělo 6 vedoucích oddělení, tj. 25 %.

„Nižší než u starších kolegů“ odpovědělo 11 vedoucích oddělení, tj. 46 %.

V této oblasti se ukazuje, že ochota absolventů ZOP 6 je spíše na stejné nebo vyšší úrovni ve srovnání se staršími kolegy.

Graf č. 11: „Jaká je ochota těchto absolventů ZOP 6 plnit ve službě zadané úkoly?“

Otázka č. 5: „Jaká je ochota absolventů pracovat na svém profesním růstu a zdokonalování se?“

Nabídku čtyř uzavřených odpovědí respondenti z řad vedoucích oddělení využili takto: Že mají absolventi ZOP 6 velkou ochotu pracovat na svém profesním růstu a chtějí se zdokonalovat, uvedlo 5 respondentů z 24, což je 21 %.

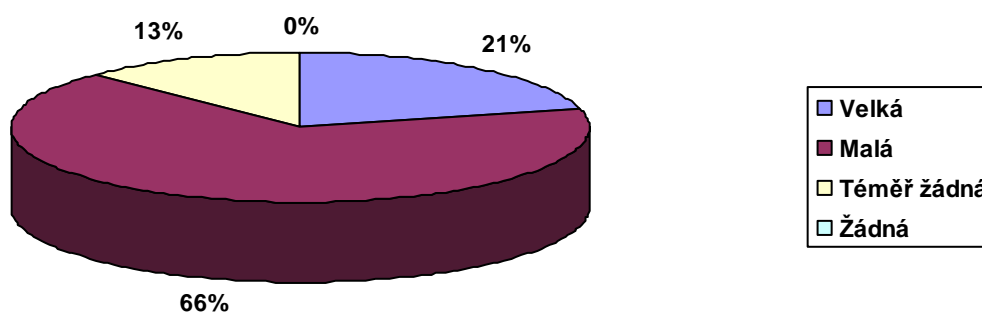
Malou ochotu označilo 16 respondentů, což je 66 %.

Téměř žádnou ochotu označili 3 respondenti, což je 13 %.

Žádnou ochotu pracovat na svém růstu neoznačil nikdo. Tedy 0 %.

Z odpovědí vyplývá, že většina respondentů uvádí, že ochota k sebezdokonalování absolventů, i když ne ve velké míře, existuje.

Graf č. 12: „Jaká je ochota absolventů pracovat na svém profesním růstu a zdokonalování se?“

Otázka č. 6: „Jste spokojen s vystupováním absolventů na veřejnosti při výkonu služby?“

„Ano“ volil jeden respondent, tj. 4 %

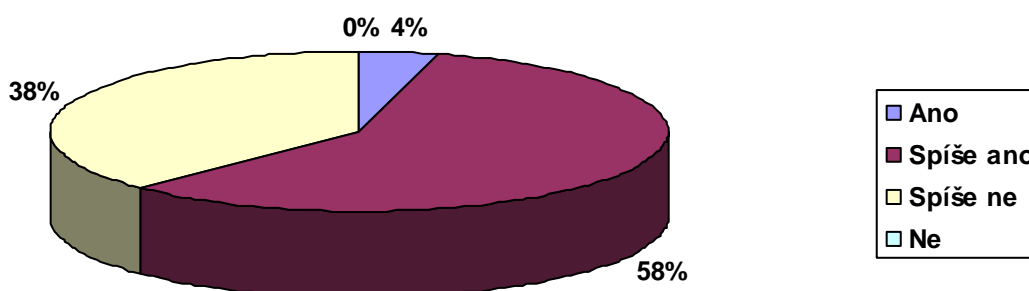
„Spíše ano“ volilo 14 respondentů, tj. 58 %

„Spíše ne“ volilo 9 respondentů, tj. 38 %

„Ne“ nevolil žádný respondent, tj. 0 %.

Většina vedoucích je spokojena nebo spíše spokojena s vystupováním absolventů ZOP 6 na veřejnosti.

Graf č. 13: „Jste spokojen s vystupováním absolventů na veřejnosti při výkonu služby?“

Otázka č. 7: „*Na jaké úrovni je zdvořilostní kázeň vůči kolegům a nadřízeným u absolventů ZOP 6 po nástupu na útvar?*“

„Na vysoké profesní úrovni“ odpověděl jeden respondent, tedy 4 %.

„Na průměrné profesní úrovni“ odpovědělo 10 respondentů, tedy 42 %.

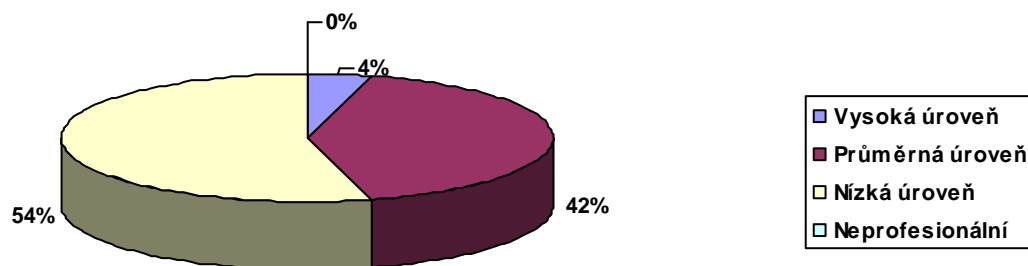
„Na nízké profesní úrovni“ odpovědělo 13 respondentů, tedy 54 %.

„Zcela neprofesionální“ neodpověděl žádný respondent, tedy 0 %.

Tři respondenti ke svým odpovědím vepsali, že chybí základní vojenská příprava, která dávala základy zdvořilostní kázně vůči kolegům a nadřízeným. V ZOP 6 je velice omezený časový prostor pro výchovu a výcvik zdvořilosti a kázně.

Převažuje názor, že zdvořilostní kázeň je na průměrné až nízké profesní úrovni.

Graf č. 14: „*Na jaké úrovni je zdvořilostní kázeň vůči kolegům a nadřízeným u absolventů ZOP 6 po nástupu na útvar?*“

Otázka č. 8: „*Na jaké úrovni je ústrojová kázeň absolventů ZOP6 ?*“

Ústrojová kázeň policistů v uniformě je dána interními předpisy MV a Policie ČR. Jde o předepsaný způsob nošení uniformy, kombinace různých součástí uniformy, nošení zbraně a pomůcek a celkovou vizáž policisty.

Pojem „dřív“ označuje dobu před ZOP 6, tedy ZOP 9 a ZOP 12.

„Lepší než dřív“ odpověděli dva respondenti, tj. 8 %.

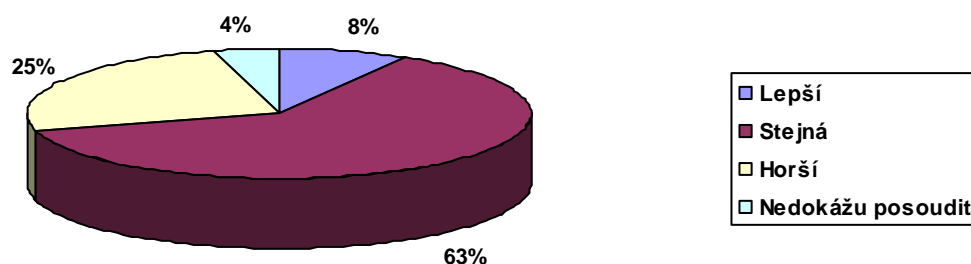
„Stejná jako dřív“ odpovědělo 15 respondentů, tj. 63 %.

„Horší než dřív“ odpovědělo 6 respondentů 25 %.

„Nedokážu posoudit“ odpověděl jeden respondent, tj. 4 %.

Většina vedoucích oddělení se domnívá, že ústrojová kázeň je stejná jako dřív.

Graf č. 15: „Na jaké úrovni je strojová kázeň absolventů ZOP6 ?“

Otázka č. 9: „Je třeba častěji řešit kázeňské přestupky absolventů ZOP po r. 2009 než dříve?“

Pokud by docházelo ke kázeňským přestupkům policistů, má vedoucí s kázeňskou pravomocí možnost toto řešit pomocí kázeňských trestů.

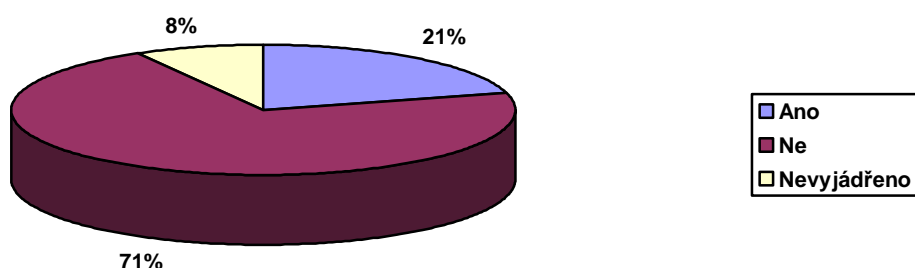
„Ano“ uvedlo pět respondentů, tj. 21 %.

„Ne“ uvedlo 17 respondentů, tj. 71 %.

Dva respondenti se k této otázce nevyjádřili, tj. 8 %.

Z výsledku vyplývá, že kázeň absolventů ZOP 6 je zhruba na stejné úrovni, jako tomu bylo dříve, a z valné většiny není třeba řešit kázeňské přestupky častěji než u absolventů ZOP 9 a ZOP 12.

Graf č. 16: „Je třeba častěji řešit kázeňské přestupky absolventů ZOP po r. 2009 než dříve?“

Otázka č. 10: „Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP 6 pro zpracovatelskou činnost (písemný projev při zpracování přestupků, úředních záznamů atd.)?“

„Je na vysoké úrovni (lepší než dřív)“ neodpověděl nikdo. Tedy 0 %.

„Je na dobré úrovni (stejná jako dřív)“ odpověděli čtyři respondenti, tedy 17 %.

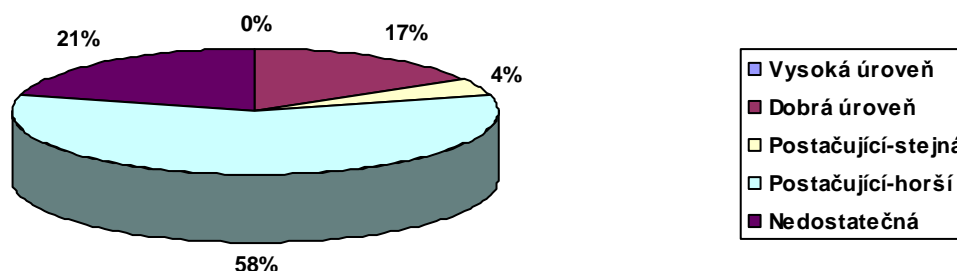
„Je na postačující úrovni (stejná jako dřív)“ odpověděl jeden respondent, tedy 4 %.

„Je na postačující úrovni (ale horší než dřív)“ odpovědělo 14 respondentů, tedy 58 %

„Je na nedostatečné úrovni (zásadní nedostatky)“ odpovědělo pět respondentů, tedy 21 %.

Z odpovědí na tuto otázku jasně vyplývá, že vedoucí oddělení hodnotí připravenost absolventů ZOP 6 pro zpracovatelskou činnost z převážné většiny jako horší než dříve (58 %) a 21 % dokonce za nedostatečnou. Hypotéza se potvrdila.

Graf č. 17: „**Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP 6 pro zpracovatelskou činnost (písemný projev při zpracování přestupků, úředních záznamů atd.)?**“

Otázka č. 11: „**Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP 6 pro řízení služebních motorových prostředků?**“

„Jsou kvalitně připraveni“ volili dva respondenti, to je 8 %.

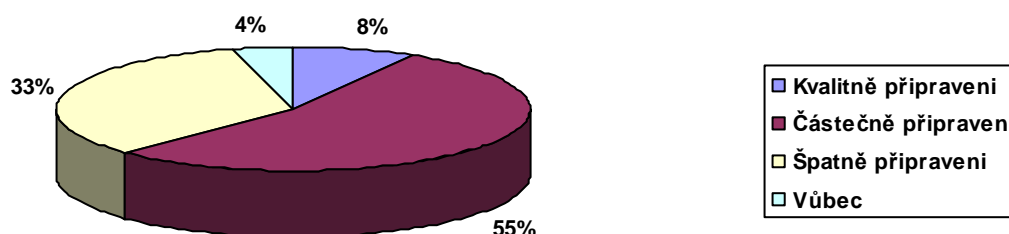
„Jsou částečně připraveni“ volilo 13 respondentů, to je 55 %.

„Jsou špatně připraveni“ volilo 8 respondentů, to je 33 %

„Nejsou připraveni vůbec“ volil jeden respondent, to jsou 4 %.

I v této praktické činnosti se hypotéza potvrzuje.

Graf č. 18: „**Jak hodnotíte připravenost absolventů ZOP 6 pro řízení služebních motorových prostředků?**“

Otázka č. 12: „**Ovládání a manipulace se služební zbraní těchto absolventů je:**“

„Výborná (bez sebemenších problémů)“ – nevybral žádný respondent, tj. 0 %.

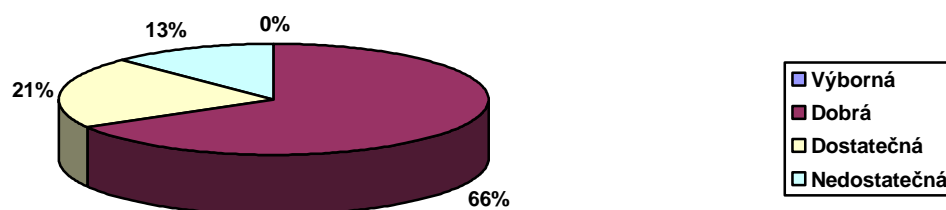
„Dobrá (se zcela výjimečnými problémy)“ – vybralo 16 respondentů, tj. 66 %.

„Dostatečná (s častými problémy)“ – vybralo pět respondentů, tj. 21 %.

„Nedostatečná (se zásadními problémy)“ – vybrali tři respondenti, tj. 13 %.

I když nikdo nehodnotí manipulaci a ovládání služební zbraně jako výborné, musím konstatovat, že je na dobré úrovni a hypotéza se tentokrát nepotvrdila.

Graf č. 20: „Ovládání a manipulace se služební zbraní těchto absolventů je:“

Otázka č 13: „*Jaká je u absolventů ZOP 6 znalost služebních předpisů potřebných pro výkon služby?*“

Znalost služebních předpisů souvisí s právním vědomím absolventů. Bez znalosti těchto předpisů nelze očekávat kvalitní výkon služby, může docházet k pochybením a v nejhorších případech k neoprávněným zásahům do práv a oprávněných zájmů občanů.

Odpověď „Výborná (lepší než byla u dřívějších absolventů)“ nevybral žádný vedoucí oddělení.

Odpověď „Dobrá (zhruba na stejné úrovni)“ vybralo pět vedoucích, což je 21 %.

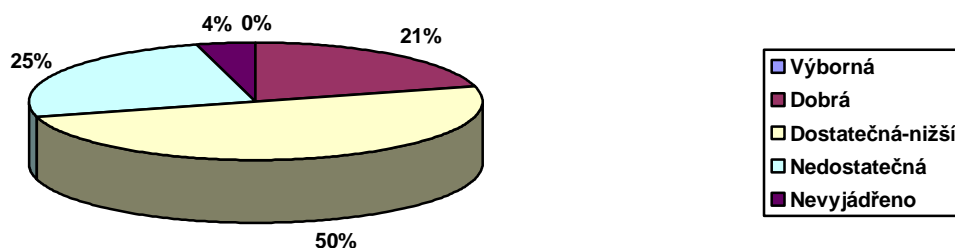
Odpověď „Dostatečná (na nižší, ale dostatečné úrovni)“ vybralo 12 vedoucích, což je 50 %.

Odpověď „Nedostatečná (na nižší a nedostatečné úrovni)“ vybralo 6 vedoucích, což je 25 %.

Jeden vedoucí se k této otázce nevyjádřil, což jsou 4 %.

Bohužel i ve znalostech služebních předpisů je úroveň znalostí převážně nižší, což potvrzuje hypotézu.

Graf č. 21: „*Jaká je u absolventů ZOP 6 znalost služebních předpisů potřebných pro výkon služby?*“

Otázka č. 14: „*Pokud ji hodnotíte jako nedostatečnou, uveďte oblasti služebních předpisů u nichž Vaše tvrzení platí.*“

Jeden respondent uvedl: „Všeobecně právní vědomí, komunikační a písemný projev označil za tragédii. Dále citoval zákon o přestupcích, trestní zákoník, trestní řád, zákon o Policii ČR.“

Další respondent uvedl, že v dostatečné míře neovládají žádné předpisy.

Další čtyři respondenti se shodují na nedostatečné znalosti trestních předpisů, přestupkových předpisů, zákonů o Policii ČR, o služebním poměru, služebních pokynů a nižších aktů řízení.

Otázka č. 15: „*Myslíte, že délka ZOP šest měsíců je pro kvalitní přípravu policistů dostatečná?*“

Stejně jako u učitelů VPŠ MV Jihlava jsem se zajímal o názor na dostatečnost délky studia, tedy časové dotace potřebné k získání znalostí a dovedností potřebných pro výkon služby.

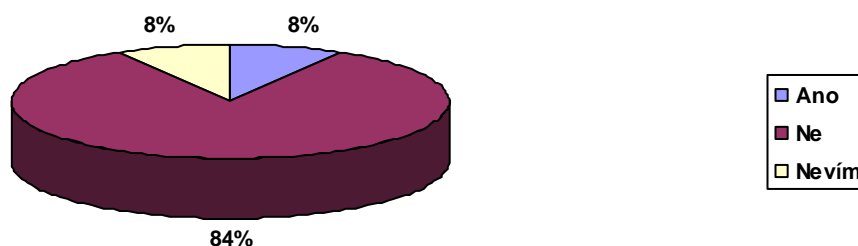
„Ano“ odpověděli 2 respondenti, což je 8 %.

„Ne“ odpovědělo 20 respondentů, což je 84 %.

„Nevím“ odpověděli dva respondenti, což je 8 %.

Odpovědi plně podporují stanovenou hypotézu.

Graf č. 22: „*Myslíte, že délka ZOP šest měsíců je pro kvalitní přípravu policistů dostatečná?*“

Otázka č. 16: „*Pokud odpovíte „Ne“, uveďte vaši představu o ideální délce základní odborné přípravy.*“

Touto větou jsem se snažil zjistit, jakou představu o délce studia mají vedoucí oddělení. V odpovědích několikrát zazněla poznámka, že nejde tak o délku studia jako o její kvalitu. Kvalita výuky je samozřejmě důležitý faktor, který ovlivňuje znalosti a vědomosti absolventů, ovšem nelze očekávat, že zkrácením časové dotace výuky nepoklesne kvalita, o čemž svědčí i výsledky tohoto průzkumu.

Odpovídalo celkem dvacet respondentů. Jejich představa o délce studia ZOP je taková:

Dva respondenti odpověděli, že nejde o délku, ale o kvalitu.

Tři respondenti si myslí, že optimální délka studia by byla v rozmezí devíti až desíti měsíců.

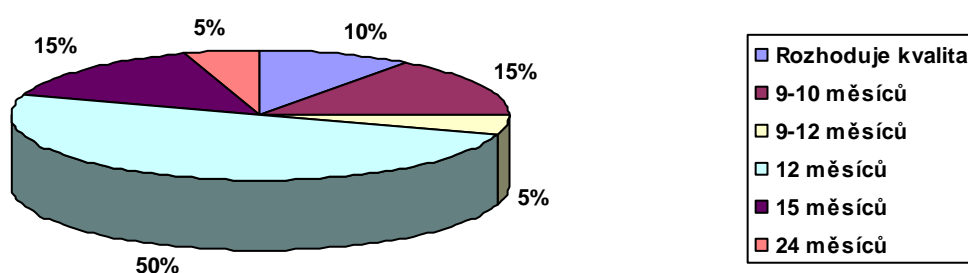
Jeden respondent uvádí devět až dvanáct měsíců.

Deset respondentů uvádí v průměru dvanáct měsíců.

Jeden respondent uvedl patnáct měsíců.

Jeden respondent uvedl dva roky.

Graf č. 26: „Představa většiny vedoucích oddělení základních útvarů o ideální délce ZOP.“

Vyhodnocením obou typů dotazníků dojdeme k závěru, že se stanovená hypotéza v převážné většině odpovědí potvrdila a rozdíly v nezávislých odpovědích jak učitelů, tak vedoucích základních útvarů se zpravidla mnoho neliší. Toto zjištění podtrhuje reliabilitu uvedených dotazníků.